

ANONİM ŞİRKETLERDE EK TASFİYE

Additional Liquidation at Joint Stock Companies

Rumeysa ERDOĞAN*

Geliş Tarihi:14.02.2020 Kabul Tarihi:04.06.2020

ÖZET

Ek tasfiye, tasfiyenin tamamlanıp bitirilmiş olmasına rağmen başkaca tasfiye işlemlerinin yapılmasının zorunlu olduğunun anlaşılması halinde başvurulacak geçici bir tedbirdir. Ek tasfiye yeni bir tasfiye olmayıp önceki tasfiyeyi tamamlayan bir tasfiye niteliğindedir. Anonim şirket sicilden terkin edildikten sonra tasfiye işlemlerinin eksik yahut kanuna aykırı yapıldığının anlaşılması, şirkete ait tasfiye aşamasında değerlendirilmemiş mal varlığı değerlerinin bulunması, organlara karşı sorumluluk davası açılması, şirkete karşı açılmış dava veya icra takibinin bulunması gibi kısacası şirketin hukuken temsilinin gerektiği durumlarda ek tasfiyeye gidilebilmesi mümkündür. Ek tasfiye, pay sahipleri, alacaklılar, son yönetim kurulu üyeleri ve tasfiye memurları tarafından ortaklık merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde, ticaret sicil müdürlüğüne ve son tasfiye memurlarına karşı açılacak bir dava ile olur. Ek tasfiyeyi gerektiren işlemler tamamlandıktan sonra tasfiye memurlarınca defterlerin korunması, yeni bir kapanış bildirim ve tescil işlemleri ile şirket yeniden sona erdirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Tasfiye, Ek tasfiye, Ek Tasfiyeye Başvurulacak Haller, Ek Tasfiyede Süre, Ek Tasfiyede Husumet, Geçici 7'nci Maddeye Göre Ek Tasfiye.

ABSTRACT

Additional liquidation is a temporary measure applied tough, if the liquidation is completed and completed and it is understood that further liquidation procedures are mandatory. Additional liquidation is not a new liquidation but a liquidation that completes the previous one. It is possible to carry out an additional liquidation in cases,where legal representation of the company is required, such as understanding the liquidation of the liquidation process after the abandonment of the joint-stock company, finding the assets that not evaluated in the liquidation proces of the company, opening a law suit against the bodies, filing a law suit or enforcement proceeding against the company. The additional liquidation shall take place with a law suit filed by the share holders, creditors, the latest board members and liquidators in the place where the partnership center is located, in the commercial court of first instance, against the trade registry office and the latest liquidators. After the procedures requiring additional liquidation are completed, the company will be terminated by the liquidators with the protection of the trade books, a new closing notification and registration procedures.

Keywords: Liquidation, Additional Liquidation, Conditions To Apply For Additional Liquidation, Additional Period, Addition in Additional Liquidation, Additional Liquidation in Accordance With Provisional Article 7.

* Adalet Bakanlığı Tetkik Hâkimi, e-posta: rumeysaerdogannn6124@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4031-2119.

GİRİŞ

Ek tasfiye kavramı, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda (eTTK) yer almayan ancak doktrin ve Yargıtay kararları ile benimsenen, 6102 sayılı Kanunda “*Sona Erme ve Tasfiye*” başlığı altında 547’nci maddede anonim şirketlere ilişkin düzenlemeler arasında mevzuatımıza giren bir kurumdur.

Ek tasfiye, ek tasfiyeye başvurulmasının zorunlu kıldığı işlemlerinin sonuçlandırılması için başvuru için gerekli bir tedbirdir. Dolayısıyla bu aşamada şirket yine sona ermiş bir şirket olacak fakat tasfiye aşamasına geri döndürülerek tamamlanmamış ya da eksik kalmış ek tasfiye işlemleri tamamlanacaktır.

Kural olarak sona eren şirket tasfiye aşamasına girecek olup, ek tasfiye önceki tasfiyeyi tamamlayan bir tasfiye ve geçici tedbirdir.¹ Bu doğrultuda, ek tasfiye kavramını daha iyi açıklayabilmek adına çalışmamızda şirketin ticaret sicilinden terkinin ve bunun hukuki sonucuna değinildikten sonra, ek tasfiyenin niteliği, Ticaret Kanun’umuzdaki düzenleniş biçimi ve yeri, husumetin kime yöneltileceği ve ek tasfiyeye başvurulacak haller açıklığa kavuşturulacak ve Geçici 7’nci madde düzenlemesi kapsamında ek tasfiye ve ek tasfiye aşamasında tasfiyeden dönülüp dönülemeyeceği meselesi üzerinde durulacaktır.

ANONİM ŞİRKETLERDE EK TASFİYE

I. GENEL OLARAK

Anonim şirketlerde ek tasfiye, TTK’nın 547’nci maddesinde düzenleme altına alınmış olup, temelini Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu (AktG) ve İsviçre hukuku oluşturmaktadır.² Ek tasfiye, 6762 sayılı mülga Ticaret Kanunu’nda mevcut olmayan, ancak yargı kararları ve doktrin tarafından benimsenen bir kurumdur.³ Ek tasfiye, tasfiyenin tamamlanıp kapanmasından sonra bazı iş ve işlemlerin eksik olduğunun anlaşılması halinde söz konusu olan ve zorunlu

¹ TTK m. 547’nin gerekçesi.

² Ek tasfiye kurumunun, Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu’nun 273’üncü maddesinde düzenlendiği ve İsviçre hukukunda yasal bir düzenleme yer almasa da doktrin ve yargı içtihatları ile bu kurumun benimsendiği konusunda bkz. Ünal TEKİNALP, Reha POROY, Ersin ÇAMOĞLU, *Ortaklıklar Hukuku*, C. II, 13. Bası, İstanbul, 2019, s. 377; Hasan PULAŞLI, *Şirketler Hukuku Şerhi*, C. III, 3. Baskı, Ankara, 2018, s. 2499-2500; BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan, *Şirketler Hukuku Dersleri*, 6. Bası, Bursa, 2018, s. 388.

³ TTK m. 547’nin gerekçesi. Doktrinde 6102 sayılı TTK m. 547 düzenlemesinden önce ek tasfiye kurumunu inceleyen yazarlar için bir çoğu yerine Oğuz İMREGÜN, *Anonim Ortaklıklar*, 3. Baskı, İstanbul, 1974, s. 371; Halil ARSLANLI, *Anonim Şirketler*, İstanbul, 1960, s. 235-236; Salter UÇAR, *Tüm Şirketlerde Fesih ve Tasfiye, Kurulması Faaliyetleri, Çıkma ve Çıkarılma Halleri, Dağılıma Sebepleri*, İstanbul, 1996, s. 279. Buna ilişkin detaylı açıklamalar için PULAŞLI, s. 2499. 6102 sayılı TTK döneminden önceki dönemde ek tasfiye ile ilgili örnek kararlar için Y. 15. HD’nin 28.04.2006 tarih, E. 205/8038, K. 2006/2509 sayılı ilamı; Y. 11. HD’nin 02.10.2006 tarih, E. 2005/14109, K. 2006/9547 sayılı ilamı; Y. 11. HD’nin 05.03.2007 tarih, E. 2006/584, K. 2007/3839 sayılı ilamı.

hallerde başvurulabilen istisnai ve geçici nitelikte bir tedbir olup, ek tasfiyeyi gerektiren iş ve işlemlerle sınırlı olarak şirket yeniden sicile tescil edilir. Ek tasfiye işlemleri tamamlandıktan sonra şirketin yeniden ticaret sicilinden terkinin gerekmektedir.

A. Ticaret Sicilinden Silinmenin Hukuki Niteliği

Ek tasfiye, sona erip sicilden terkin edildikten sonra şirketin yeniden canlandırılmasını sağlayan bir kurum olduğundan öncelikle şirketin terkinin ve bu terkinin şirket tüzel kişiliği üzerinde etkisine değinmek gerekmektedir.

Tasfiyenin sona ermesi üzerine şirketin ticaret sicilinden silinmesinin hukuki niteliği konusunda doktrinde farklı görüşler mevcuttur. İlk görüş silinmenin açıklayıcı olduğu, şirketin sona erdiğinden bahsedebilmek için ticaret sicilinden silinmenin gerekli olmadığı yönündedir.⁴ Bu görüş anonim şirketin tüzel kişiliğini şirketin ticaret sicilinden silinmesiyle değil, tasfiye işlemlerinin sona ermesi ile kaybedeceğini ifade etmektedir.⁵ Diğer bir görüş ise, ticaret sicilinden silinmenin hukuki niteliğinin kurucu olduğu, nitekim TTK m. 545 uyarınca şirketin ticaret sicilinden terkinin ile birlikte tüzel kişiliğinin de sona ereceği, tescil ile tüzel kişilik kazanan şirketin terkin ile birlikte sona ereceği yönündedir.⁶ Karma görüş de diyebileceğimiz çift unsur ögesi olarak ortaya atılan son görüşe göre ise, bir sermaye şirketinin sona ermesinden bahsedebilmek için hem ticaret sicilinden silinme hem de mamelekinin bulunmaması unsurlarının aynı anda gerçekleşmesi gerekir.⁷

Terkinin açıklayıcı olduğu görüşü gibi, şirketin sona ermesi için hem terkin hem de mal varlığının bulunmaması unsurlarını bir arada arayan ve şayet şirkete ait mal varlığı varsa şirketin sona ermediğini kabul eden çift unsur teorisi gibi teoriler, alacaklıların haklarını korumaya yönelik olsalar da, çalışmamızın temelini oluşturan ek tasfiye kurumu esasen bu tür sakıncaların önüne geçmek için getirilmiş bir düzenlemedir. Şayet şirket sona ermiş ve tasfiye sürecinde değerlendirilmemiş mal varlığı unsuru sonradan ortaya çıkarsa, bu durumda yine şirketin sona erdiğinin kabulü gerekecek; ancak tasfiye memurlarının şirketi sicilden silme kararının iptali dava olunarak ve şirket yeniden tasfiye aşamasına döndürülerek ek tasfiyeyi gerektiren işlemler tamamlanacak, şirketin haksız veya erken silinmesinden ötürü doğacak sakıncalar giderilmiş olacaktır. Aksi durumun, yani sonradan mal varlığı değerlerinin ortaya çıkması nedeniyle şirketin esasen hiç sona ermediğinin kabulü halinde ise söz konusu

⁴ ARSLANLI, s. 235, Oruç Hami ŞENER, *Anonim Ortaklıkta Ek Tasfiye (İhya)*, Ankara, 2015, s. 19.

⁵ KERVANKIRAN, Emrullah, *Anonim Şirketlerin Tasfiyesi*, Ankara, 2015, s. 275.

⁶ PULAŞLI, s. 2491, İMREGÜN, s. 371; AL KILIÇ, Şengül, *Anonim Şirketlerde Tasfiyeden Dönme*, 1. Baskı, Ankara, 2017, s. 204 ve s. 397; TEKİNALP (POROY/ÇAMOĞLU), s. 376; Şaban KAYIHAN, *Şirketler Hukuku*, 3. Baskı, Ankara, 2019, s. 287.

⁷ ŞENER, s. 25.

işlemler ve mal varlığı unsurları açısından ek tasfiye kurumunun bir anlamı kalmayacaktır. Kanaatimizce, hukuki güvenlik ilkesi ve ticaret siciline tescilin hukuki niteliğinin kurucu olması nedeniyle, ticaret sicilinden terkin işleminin de etkisinin kurucu olduğu sonucuna varmak gerekmektedir.

II. TTK M. 547 UYARINCA EK TASFİYE

A. Genel Olarak

Ek tasfiye, tasfiye işlemleri tamamlanıp bitirilmiş olmasına rağmen, daha sonra başkaca tasfiye önlemlerinin alınmasının zorunlu olduğunun anlaşılması halinde başvurulabilen, şirketi ek tasfiyeyi gerektiren işlemlerin yapılabilmesi için geçici bir süreliğine tasfiye şirketine çeviren geçici bir yoldur.⁸ Anonim şirketin tasfiye işlemleri tamamlanıp şirket unvanının ticaret sicilinden silinmesine rağmen daha sonra gerçekte tasfiye kapsamına giren bazı mal varlığı unsurlarının unutulduğu, işlemlerin eksik bırakıldığı, kısaca tasfiye işlemlerinin henüz tamamlanmadığının ortaya çıkması halinde eksik kalan işlemlerin yapılmasının zorunluluğu ortaya çıkabilir.⁹ Ek tasfiye, yeni bir hukuki durum yaratmayıp önceki tasfiyeyi tamamlayan bir tasfiyedir.¹⁰ Ek tasfiye işlemlerinin yürütülebilmesi için, hatalı veya erken bir şekilde ticaret sicilinden silinen şirkette, ticaret sicil memurunun terkin işlemine karşılık ek tasfiye işlemlerinin yapılmasının zorunlu olduğu belgelendirilerek şirket yeniden ticaret siciline tescil edilir.¹¹ Ticaret siciline yeniden tescil edilen şirket tüzel kişiliğini yeniden kazanır ve organları yeniden çalışmaya başlar. Ancak şirket yine de sona ermiştir ve tekrar tasfiye şirketi niteliğine bürünerek iş ve işlemlerine devam edecektir.¹²

B. Kanun Hükmü ve Uygulanma Alanı

Ek tasfiye, 6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunumuzda mevcut olmayan bir düzenleme olsa da doktrin ve Yargıtay kararlarında “ihya” kelimesi ile karşılığını bulan bir kurumdu.¹³ Ancak bu kavramın ek tasfiye yerine kullanımı yanlış olup, ihya kavramı TTK m. 548 düzenlemesinde yer alan tasfiyeden dönmeyi ifade etmektedir.¹⁴

⁸ TTK m. 547 gerekçesi.

⁹ Abuzer **KENDİGELEN**, *Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*, 3. Baskı, İstanbul, 2016, s. 449.

¹⁰ TTK m. 547'nin gerekçesi; **KERVANKIRAN**, s. 281.

¹¹ TTK m. 547'nin gerekçesi.

¹² TTK m. 547'nin gerekçesi.

¹³ İhya; diriltme, canlandırma. [(www.tdk.gov.tr (11.01.2020)); **ŞENER**, s. 1; **PULAŞLI**, s. 2505.

¹⁴ **PULAŞLI**, s. 2505; Mehmet Ali **AKSOY**, *Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde Ek Tasfiye*, 1. Baskı, Ankara, 2019, s. 8.

6102 sayılı Ticaret Kanun’umuzda 547’nci madde ile düzenlemeye kavuşturulan ek tasfiye, her ne kadar anonim şirketlere ilişkin düzenlemeler arasında yer almış olsa da, bu kural tüm sermaye şirketleri ve kooperatiflerde de uygulama alanı bulacaktır.¹⁵ Her ne kadar limited şirketlerde uygulanacak hükümler başlıklı 644’üncü madde düzenlemesinde 547’nci maddeye atf bulunmasa da, anonim şirketlere ilişkin tasfiye usulü ve tasfiyede şirket organlarının yetkisine ilişkin hükümlerin limited şirketlere de uygulanacağına dair TTK m. 643 düzenlemesi uyarınca 547’nci madde düzenlemesi limited şirketlerde de uygulama alanı bulacaktır.¹⁶

Bazı yazarlar söz konusu düzenlemenin şahıs şirketleri açısından da uygulama alanı bulacağını ileri sürmektedirler.¹⁷ Her ne kadar TTK m. 547 düzenlemesinin şahıs şirketlerine uygulanmasının önünde kanuni bir engel bulunmasa da, tasfiye aşamasında şirket tüzel kişiliğine başvurup alacağını alamayan alacaklılar, ikinci dereceden sınırsız sorumlu ortaklara başvurarak alacaklarını tahsil etme imkânına sahip olduğundan ve alacaklıların ek tasfiyeye başvurabilmesi için zorunluluk ve son çare şartlarının sağlanmadığı gözetildiğinde şahıs şirketlerinde buna yönelik bir ihtiyacın ortaya çıkması pek muhtemel görünmemektedir. Aslında burada ek tasfiye tedbirine başvurmayı gerektiren sebebin niteliğine göre sonuca varmak gerekir. Şirketin terkininden sonra dağıtılmamış mal varlığı unsurlarının ortaya çıkması halinde şahıs şirketlerinde de ek tasfiye mümkün görülmelidir.¹⁸ Buna karşılık şahıs şirketinin daha sonra borçlarının ortaya çıkması nedeniyle ek tasfiye yoluna gidilmesi ise mümkün olmamalıdır.¹⁹ Nitekim TTK m. 237/1 hükmüne göre de, şirketin borç ve taahhütlerinden dolayı birinci derecede şirket sorumlu olup, şirkete karşı yapılan icra takibi semeresiz kalmış veya şirket herhangi bir sebeple sona ermiş ise, yalnız ortak veya ortakla birlikte şirket aleyhine dava açılabilen ve takip yapılabilir. Dolayısıyla sona ermiş ve terkin edilmemesi gereken bir şirketin sicilden terkin halinde ek tasfiye yolu yerine şirket ortaklarına başvuru imkânı mevcuttur. Bu halde mahkemece şirket aleyhine dava açılması

¹⁵ **ŞENER**, s. 4. **KERVANKIRAN** s. 282; 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu m. 98 uyarınca Kooperatifler Kanunu’nda aksine açıklama olmayan hususlarda TTK’nin anonim şirketlere ilişkin düzenlemelerinin uygulanacağı belirtildiğinden, TTK’nin 547’nci madde düzenlemesi kooperatifler açısından da uygulama alanı bulacaktır; Ayrıca bu konuda bkz. **AKSOY**, s. 284; “Tasfiye halindeki kooperatife ait arsanın satılması ve bedelin ortaklara dağıtılmasının KV, KDV ve VUK karşısındaki durumu”, (<https://www.gib.gov.tr/tasfiye-halindeki-kooperatife-ait-arsanın-satilmasi-ve-bedelin-ortaklara-dagitilmasinin-kv-kdv-ve>), (28.03.2020).

¹⁶ Ek tasfiyeye ilişkin düzenlemenin limited şirketlerde de uygulanacağı hakkında bkz. Asuman **YILMAZ**, “Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim ve Limited Şirketlerde Ek Tasfiye”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.XXXII, Sayı 2, Haziran 2016, jurix.com.tr (26.04.2020), s. 156.

¹⁷ **KERVANKIRAN**, s. 282. Detaylı açıklamalar için bkz. **ŞENER**, s. 5-13.

¹⁸ **AKSOY**, s. 15.

¹⁹ **AKSOY**, s. 15.

halinde, şirketin sona ermesi nedeniyle husumetin ortaklara yöneltilmesi gerektiğinden, şirketin ek tasfiyesi için davacıya süre vermek yerine şirket aleyhine açılan davanın husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerekmektedir.²⁰ Kaldı ki bunun yanında ek tasfiye yolunun külfetli oluşu ve mahkemenin davayı reddetme ihtimali de gözetildiğinde ek tasfiye yolu alacaklıların da lehine bir başvuru yolu değildir. Burada da şirket alacaklılarının ortaklara başvuru imkânında zamanaşımı süresinin TTK m. 264 uyarınca üç yıllık süre ile sınırlandırıldığı gözetilerek, ancak bu üç yıllık süre geçtikten sonra bu yola başvurmanın mümkün olduğu söylenebilir.²¹

Anonim şirketlerde ek tasfiyeye ilişkin 547'nci maddenin, İİK m. 255 uyarınca iflas nedeniyle şirketin sona ermesi halinde başkaca mal varlığı değerinin ortaya çıkması halinde uygulanması ise mümkün değildir.²² Nitekim söz konusu hükümde iflas kapandıktan sonra şirkete ait mal varlığı değerinin ortaya çıkması veya iflas kapandıktan sonra tasarruf edilebilir hale gelmiş bankaya yatırılmış paraların varlığı halinde, başkaca merasime gerek kalmaksızın alacağı eksik kalan alacaklılara sırasıyla dağıtım yapılacağı öngörülmüştür (TTK m. 255/1,2). Bu madde hükmünün uygulanabilmesi için iflas tasfiyesi sırasında bu mal varlığı değerinin iflas idaresi veya alacaklılar tarafından bilinmiyor olması, alacaklılara aciz belgesi verilmiş olması gerekmektedir.²³ Dolayısıyla söz konusu hükmün uygulanabilmesi için ek tasfiyeden farklı olarak, alacaklıların zamanında iflas masasına bildirilmesi gerekmektedir.²⁴ Ancak İİK m. 255'te sayılan haller dışında mal varlığı değerinin ortaya çıkması dışında ek tasfiyeyi gerektiren başkaca sebeplerin ortaya çıkması halinde kanaatimizce bu hallerde de ek tasfiyeye gidilebilmesi mümkün olmalıdır.²⁵

Ek tasfiye istenemeyecek bir diğer hal ise şirketin TMSF'ye devri ile terkin edilmesi halidir.²⁶ 5411 sayılı Kanun'un 134/9 maddesiyle, TMSF'nin Kontrolündeki Şirketlerin Tasfiyesine Dair Yönetmeliğin 7/4 maddesi gereğince fon kurulunca tasfiyesine karar verilen şirketlerin iflası ve ihyası istenemeyecek

²⁰ AKSOY, s. 15; Aksi yöndeki kararlar için bkz. Y. 11. HD'nin 22.10.2014 tarih, E. 2014/9346, K. 2014/16201 sayılı ilamı, Y. 11. HD'nin 22.10.2018 tarih, E. 2018/4298, K. 2018/6564 sayılı ilamı, karararama.yargitay.gov.tr (27.04.2020).

²¹ ŞENER, s. 7.

²² Serdar KALE, "İflas Kapandıktan Sonra Borçluya Ait Yeni Mal Bulunması (İİK m. 255)", İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2 (1), Bahar 2015, en.medipol.edu.tr (28.03.2020), s. 134.

²³ KALE, s. 141.

²⁴ AKSOY, s. 238; Nitekim alacağını zamanında bildirmeyen alacaklıların ancak sıra cetvelindeki diğer tüm alacaklılar tatmin edildikten sonra kendi alacaklarını karşılamaya yetecek miktarda mal varlığı bulunması halinde başvurabilecekleri konusunda bkz. AKSOY, s. 238.

²⁵ Bkz. aynı doğrultuda AKSOY, s. 240.

²⁶ AKSOY, s. 244.

olup, aynı yönetmelik hükümlerine göre tasfiye olunan şirketler aleyhine açılan alacak davaları kanuni halef sıfatıyla fon tarafından devam ettirilebilecektir.²⁷

Bunun yanı sıra şirketin tasfiyesiz infisah nedenleri ile sona ermesi halinde bir tasfiye aşaması da söz konusu olmadığından bu halde ek tasfiyeye gidilip gidilemeyeceği ayrıca incelenmelidir. Tasfiyesiz infisah nedenleri birleşme, bölünme ve tür değiştirme halleridir.²⁸ Bu yapısal değişikliklere gidilmesi halinde, külli halefiyet ilkesi gereği tam bir sona ermeden söz edilemeyeceğinden ve bir tasfiye aşaması da söz konusu olmadığından, ek tasfiyeye gidilmesi mümkün değildir.²⁹

C. Ek Tasfiyeye Başvurulmasının Şartları

Ek tasfiye kurumu TTK m. 547 düzenlemesinde yer almakta olup, ek tasfiyeye hangi hallerde başvurulacağı ve ek tasfiye sebepleri ile ilgili detaylı açıklamalara madde gerekçesinde yer verilmiştir.

1. Tasfiyenin Yapılmış Olması

Ek tasfiyeye gidebilmek için tasfiyenin yapılmış ve TTK m. 545'e göre tasfiyenin kapatılmış, şirketin ticaret sicilinden silinmiş olması gerekmektedir.³⁰ Nitekim TTK m. 547, f. 1'deki "*tasfiyenin kapanmasından sonra*" ibaresinden de bu anlaşılmaktadır. Tasfiyenin tamamlandığından bahsedebilmek için de TTK'nın 540 ilâ 543'üncü maddeleri uyarınca, alacakların ödenmesi, tevdi edilmesi veya teminat altına alınması, altı aylık bekleme süresinin geçmesi ve geriye kalan mal varlığının da pay sahipleri arasında dağıtılması gibi tasfiye işlemlerinin gerçekleştirilmiş ve şirketin ticaret sicilinden silinmiş olması gerekir.³¹ Tasfiye işlemlerinin sona ermesi üzerine, TTK'nın 545'inci maddesi uyarınca tasfiye memurlarının şirketin sicilden silinmesi talebi aynı zamanda tasfiyenin sona ermiş olduğunu ifade etmektedir.³²

2. Ek Tasfiyeye Başvurmanın Zorunlu Olması

Ek tasfiye yoluna gidilebilmesi için aranan diğer şart ise, ek tasfiye işlemlerinin yapılmasının zorunlu olmasıdır. Şirketin tasfiyede değerlendirilmemiş mal

²⁷ Y. 11. HD'nin 17.05.2018 tarih, E. 2018/1830, K. 2018/3703 sayılı İlamı, Yargıtay HGK, 16.05.2019 tarih, E. 2016/2773, K. 2019/580 sayılı İlamı, karararama.yargitay.gov.tr (02.05.2020); Bununla birlikte söz konusu hükmün parasal tasfiye işleri düşünülerek konulduğunu, dolayısıyla mal varlığına ilişkin olmayan diğer tasfiye önlemlerinin alınması gereken hallerde genel hükümlere göre ek tasfiyeye gidilebileceği yönünde görüş için bkz. AKSOY, s. 245-246.

²⁸ AL KILIÇ, *Tasfiyeden Dönme*, s. 43; İMREGÜN, s. 372-373; YASAMAN, s. 21 vd.

²⁹ AKSOY, s. 292-293.

³⁰ ŞENER, s. 29.

³¹ Özlem KARAMAN COŞGUN, *Anonim Şirketin Tasfiyesi*, Ankara, 2015, s. 274.

³² KERVANKIRAN, s. 283.

varlığı değerlerinin bulunması, şirketin ticaret sicilinden silinmesinden sonra tasfiye sırasında alacağı dikkate alınmamış bir alacaklının ortaya çıkması, tasfiyenin tamamlanmasından sonra tasfiye aşamasında yapılması gerekip de tasfiye memurları tarafından yapılması ihmal edilen işlemler ek tasfiye yapılmasını zorunlu kılan nedenler olarak sayılabilir.³³ Zorunluluk arz eden bu hususlara aşağıda detaylı olarak değinilecektir.³⁴

a) Menfaat Şartı

Mahkemeden yeniden tescil isteminde ve ek tasfiye talebinde bulunabilmek için gereken şartlardan bir diğeri de menfaat şartıdır.³⁵ Bu menfaatin varlığı, korunmaya değer inandırıcı delillerle açıklanmalıdır. Burada ispat şart olmayıp, talebin inandırıcı delillere dayanılması yeterlidir.³⁶ Burada ifade olunan, dava açmada hukuki yararın bulunması olup, HMK m. 114 hükmü karşısında da hukuki yarar bulunmaksızın davanın açılması halinde davanın dava şartı noksanlığından reddi gerekecektir.

b) Amaca Ulaşma Şartı

Ek tasfiyeye gidilerek yeniden tescil isteği amaca ulaşmada tek yol olmalıdır.³⁷ Bundan anlaşılması gereken, ek tasfiye dışında başka hiçbir yolla çözülmesi imkânı bulunmayan ve zorunluluk arz eden hallerde bu yola gidilebileceğidir.³⁸ Örneğin, şirketin bazı alacaklılarının nerede olduğu bilinmediğinden, bu alacaklıların Ticaret Bakanlığı'nca bildirilen bir bankaya depo edilmiş ise bu borcun, şirket ticaret sicilinden silindikten sonra şirket lehine çözülmesi durumunda da ek tasfiye ile şirketin yeniden sicile tescil edilerek bu miktarın tasfiye hükümlerine göre dağıtılması gerekir.³⁹

c) Ticaret Sicilinden Silme Kararının İptalinin Dava Olunması

Ek tasfiye yolu ile tasfiye aşamasına dönülebilmesi ancak şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılacak bir dava ile olur. Sicil memurunun şirketi sicilden silme kararına karşı bir alacak veya aktifin varlığı kanaat doğuracak şekilde belgelendirilerek silme kararının iptali dava olunmalıdır.⁴⁰

3. Ek Tasfiyeye Başvurulabilecek Hallerin Gerçekleşmesi

a) Genel Olarak

Ek tasfiyeye, tasfiyenin kapanmasından sonra aslında tasfiye kapsamında kalıp da yapılması gereken bazı işlemlerin yapılmaması yahut yanlış ya da

³³ ŞENER, s. 31.

³⁴ Ayrıca bkz. "Ek Tasfiye İstenebilecek Haller" başlığı altında yapmış olduğumuz açıklamalar.

³⁵ TTK m. 547'nin gerekçesi.

³⁶ TTK m. 542'nin gerekçesi.

³⁷ TTK m. 547'nin gerekçesi.

³⁸ PULAŞLI, s. 2509; AL KILIÇ, *Tasfiyeden Dönme*, s. 385.

³⁹ PULAŞLI, s. 2509; AL KILIÇ, *Tasfiyeden Dönme*, s. 386.

⁴⁰ TTK m. 547'nin gerekçesi.

eksik yapılması nedeniyle başvurulması mümkündür. TTK m. 547 hükmünün gerekçesinde ek tasfiyeye başvurulabilecek haller sayılmış olup, bunlar sınırlı sayıda olmayıp, örnek kabilinden sayılmış hususlardır.⁴¹ Nitekim madde gerekçesinde “özellikle” demek suretiyle de bu husus vurgulanmıştır. Bu kapsamda somut bir hakka dayanan, şirket adına beyanda bulunulması gereken yani şirketin hukuken temsilinin gerektiği hallerde de ek tasfiyeye gidilebilmesi mümkündür.⁴²

b) Ek Tasfiye İstenebilecek Haller

(1) Şirkete Ait Bazı Aktiflerin Dağıtım Sırasında Dikkate Alınmaması

Herhangi bir sebeple tasfiyenin tamamlanmasından sonra fark edilecek durumlarda, şirkete ait mal varlığı değerlerinin ortaya çıkması, tasfiye artıklarının dağıtımı veya tasfiye sürecinde yapılması gereken işlem olarak söz konusu aktiflerin dağıtımının yapılması gerekecektir ki, böyle bir olasılıkta ek tasfiye yoluna gitmek gerekecektir.⁴³ Ek tasfiye sıklıkla bu amaçla gerçekleştirilmekte olup, şirketin ticaret sicilinden silinmesinden sonra tasfiye aşamasında değerlendirilmesi gereken, ancak çeşitli nedenlerle değerlendirilemeyen şirkete ait yeni mal varlığı değerleri ortaya çıkabilir.⁴⁴ Bazı aktiflerin dikkate alınmadığı, satılıp tasfiyeden elde edilen paralara katılmadığı, bazı borçların bu suretle tasfiye edilmediği, uyuşmazlıklara sebebiyet verildiği veya dağıtıma özgülenmediği hallerde ek tasfiyeye gidilebilecektir.⁴⁵ Bu durumun tasfiye memurlarınca ticaret sicilinden silinme anında bilinip bilinmemesi bir önem taşımayacak olup, bu mal varlığı değerleri silinme anında var olan mal varlığı değerleri olabileceği gibi, daha sonra ortaya çıkan mal varlığı değerleri de olabilir.⁴⁶

Sonradan ortaya çıkan mal varlığı değerleri ile ilgili olarak ek tasfiye talebinde bulunabilmek için ek tasfiyesi yapılacak mal varlığı değerlerinin ek tasfiye masraflarını aşması gerektiği bazı yazarlarca savunulmaktadır.⁴⁷ Bu görüşe göre, ek tasfiye yoluna ancak şirkete ait mal varlığı değerleri varsa gidilebileceğinden; şirkete ait mal varlığı değerlerinin ek tasfiye giderlerini karşılayacak miktarda olması gerekmektedir. Ancak ticaret sicilinden silinmenin etkisinin kurucu olduğu yönündeki, bizim de katıldığımız görüş uyarınca, ek tasfiye yoluna başvurabilmek için şirkete ait mal varlığı unsurunun kalması gerekmemekte olup, dava masraflarına davacı katılacak ve ek tasfiye kararı sonucu dava masrafları haksız çıkan tarafa yükletilecektir. Ayrıca ek tasfiyeyi gerektiren diğer durumlar açısından böyle bir şart aranmayacağı, madde

⁴¹ Gönen ERİŞ, *Ticari İşletme ve Şirketler*, 3. Cilt, Ankara, 2013, s. 3552.

⁴² YILMAZ, s. 158-159.

⁴³ PULAŞLI, s. 2508; AL KILIÇ, *Tasfiyeden Dönme*, s. 386;

⁴⁴ KERVANKIRAN, s. 285.

⁴⁵ TEKİNALP (POROY/ÇAMOĞLU), s. 378.

⁴⁶ TTK m. 547'nin gerekçesi.

⁴⁷ KERVANKIRAN, s. 285; ŞENER, s. 38.

gerekçesinde ve metninde buna ilişkin bir koşul aranmaması karşısında böyle bir şarta dayanılarak davanın dava şartı yokluğundan reddedilmesinin hakkaniyetli olmayacağı kanaatindeyiz.

(2) Anlaşmazlık Konusu Olan ve Bu Nedenle Tasfiyeye İlişkin Özel Hüküm Gereği Tevdi Edilmiş veya Güvenceye Bağlanmış Bir Borç Şirket Lehine Çözülüşse ve Söz Konusu Borçların Karşılıkları Boşta Kalmışsa

Üzerinde anlaşmazlık olduğu için ve bu nedenle özel hüküm gereği tevdi edilmiş veya teminat altına alınmış bir borç varsa ve bu teminatlar şirket lehine çözülerek söz konusu borçların karşılıkları boşta kalmışsa, bu halde de ek tasfiyeye gidilebilecektir.⁴⁸

Aslında üzerinde ihtilaf bulunan bir mal varlığı değerinin mevcut olması halinde tasfiye memurlarının ihtilafın ortadan kalkmasını beklemesi ve sonuca göre işlem yaparak tasfiyeyi sonlandırması gerekir.

Nitekim tasfiye aşamasında TTK m. 541/2 ve 3 hükmü gereği, notere yahut bankaya depo edilmiş bir paranın varlığı halinde, kural olarak bu durum sadece şirketin dağıtım aşamasına geçmesi kolaylığını sağlamakta olup, her nasılsa şirket sicilden terkin edilmişse bu halde dağıtılmamış bu aktifler için de basit bir paylaşım işlemi yapılamayacak olup, ek tasfiyeye gidilerek şirketin yeniden canlandırılması ve bu yolla dağıtımın yapılması gerekmektedir.⁴⁹

(3) Anonim Şirketin Borçlarından Dolayı Ek Tasfiyeye Başvurulması

Tasfiye memurunun görevi, ilk olarak ödenmemiş pay bedellerini tahsil etmek, elde edilen aktifleri paraya çevirerek, ortaya çıkan tutarla borçları ödemektir.⁵⁰

Alman hukukunda, şirketin sona ermesi ve usulüne göre tasfiye edilmesinden sonra mal varlığı bulunmayan şirketin tasfiye aşamasında dikkate alınmayan borçlarının bulunması halinde, alacaklıların şirkete başvuramayacağı, bu nedenle, şirket borçları nedeniyle usulüne uygun tasfiye ile şirket sona ermişse kural olarak ek tasfiye yoluna gidilemeyeceği savunulmaktadır.⁵¹ Türk hukukunda ise, Alman hukukunun aksine, tasfiye

⁴⁸ TTK m. 547'nin gerekçesi.

⁴⁹ PULAŞLI, s. 2509; AKSOY, s. 134; Buna karşılık bu aktiflerin artık alacaklılar başvurmadığı için şirkete geri döneceği ve bu halde ek tasfiyeye gidilmesi gerekmediği yönündeki aksi görüş için bkz. ŞENER, s. 50. Bu aksi görüş ortaklığa ait mal varlığı nedeniyle şirketin esasen hiç sona ermediği kabulüne dayanmakta olup, kanaatimizce terkin edilen şirketin sona erdiğinin kabulü ile ayrıca TTK'nın Geçici m. 7/15, c. 2 düzenlemesi uyarınca, ticaret sicilinden resen terkin edilen şirketlerin mal varlıklarının, şirket unvanının ticaret sicilinden silindiği tarihten itibaren on yıl sonra Hazineye intikal edeceği gözetildiğinde şirket malvarlıklarının kendiliğinden şirkete dönmesi gibi bir durum söz konusu olamayacaktır.

⁵⁰ Münir Hakan ERİŞ, *Ek Tasfiye*, [https://www.eris.av.tr/makaledetay/16/Anonim-Ortakliklarda-\(sirketlerde\)-Ek-Tasfiye](https://www.eris.av.tr/makaledetay/16/Anonim-Ortakliklarda-(sirketlerde)-Ek-Tasfiye), (04.04.2018), s. 12.

⁵¹ ŞENER, s. 38'den naklen.

kanuna uygun surette yerine getirilse ve şirket sicilden silinse bile alacaklının alacağı ortadan kalkmayacağından ek tasfiye yoluna başvurulabilecektir.⁵²

Tasfiye sırasında, şirketin henüz muaccel olmayan veya çekişmeli alacaklarının varlığı halinde bunu karşılayacak tutarda miktarın notere depo edilmesi zorunluluğu öngörülmüş (TTK m. 541/3), TTK m. 542/1,(h) düzenlemesinde de vadesi gelmemiş borçların alacakların kabulüne bağlı olmaksızın iskontolu biçimde ödeneceği öngörülmüştür.⁵³ Dolayısıyla henüz muaccel olmayan alacakların tasfiye memurlarınca iskontolu biçimde ödenmesi sağlanarak tasfiye prosedürü basitleştirilmeye çalışılmıştır.⁵⁴ Bu durum, esasen şirketin sona ermesini sağlamayan fakat tasfiyede dağıtım aşamasına geçilmesini sağlayan bir işlem olup, iskontolu ödenen borçlar ile çekişmeli olan ve teminat altına alınan borçların tahsili için alacaklıların ek tasfiyeye başvurması kural olarak mümkün değildir. ⁵⁵ Ancak teminat altına alınmış veya notere tevdi edilmiş olmasına rağmen bu husus göz ardı edilerek tasfiye tamamlanmış ve şirket sicilden terkin edilmişse bu halde alacaklılar ek tasfiyeye başvurabilecektir.⁵⁶

Alacaklıların ek tasfiyeye başvurabilmesi için TTK m. 541 uyarınca alacaklarını bildirip bildirmemesinin herhangi bir önemi yoktur.⁵⁷ Hatta alacaklıların tasfiye sırasında alacaklarını bildirmesi gerekmesine rağmen altı aylık sürede alacaklarını bildirmemeleri halinde bu altı aylık sürenin alacağın varlığına bir etkisi bulunmadığından, ek tasfiyeye gidilebilmesi mümkündür. ⁵⁸ Nitekim tasfiye aşamasında kanuni hükümlere riayet edilmemiş olması halinde zaten ek tasfiyeye gidilmesi mümkündür. Ancak kanuni hükümlere riayet edilerek tasfiye aşamasının tamamlanmasına rağmen daha sonra şirketin borçlarının ortaya çıkması halinde de ek tasfiyeye gidilebilmesi mümkündür. Nitekim tasfiye işlemleri hukuka uygun yürütülse dahi, tasfiye aşamasında varlığı anlaşılabilen alacaklıların daha sonra ortaya çıkabilmesi mümkündür.⁵⁹ Ancak TTK m. 541/4 düzenlemesi uyarınca tasfiye memurlarına karşı sorumluluk

⁵² ŞENER, s. 41; AKSOY, s. 126'dan naklen.

⁵³ TTK m. 541/3 hükmünde henüz vadesi gelmemiş borçların teminat alınması için notere tevdi imkânı öngörülüp, diğer yandan TTK m. 542/1,(h) hükmünde vadesi gelmemiş borçların iskontolu biçimde alacaklılara ödenmesi zorunluluğunun çelişkili olduğunu ifade etmek gerekir.

⁵⁴ TTK m. 542'nin gerekçesi.

⁵⁵ AKSOY, s. 143.

⁵⁶ AKSOY, s. 143.

⁵⁷ ŞENER, s. 76.

⁵⁸ TEKİNALP (POROY/ÇAMOĞLU), s. 372; AKSOY, s. 141-142; Bununla birlikte alacaklıların ek tasfiyeye gidebilmesi için borca ilişkin bir kaynak (mal varlığının) bulunması gerektiği yönünde görüş için bkz. ŞENER, s. 76; KERVANKIRAN, s. 296-297; AKSOY, s. 141-142.

⁵⁹ Buna karşılık tasfiyenin hukuka uygun yürütülmesi halinde alacaklıların ek tasfiyeye başvuramayacağı yönündeki aksi görüş için bkz. ŞENER, s. 76; KERVANKIRAN, s. 296-297.

davası açılmasını gerektiren hallerde, ek tasfiye ancak zorunluluk arz eden durumlarda başvurulabilecek geçici bir tedbir niteliği taşıdığından, ek tasfiyeye gidilebilmesi mümkün değildir.⁶⁰

(4) Mal Varlığının Dağıtım Sırasında Kanuni Hükümlere Uyulmamış Olması

Mal varlığının dağıtım esnasında tasfiye memurlarınca şirketin durumunun incelenerek, şirket alacak ve borçlarını gösteren bir envanter düzenlenmesi ve bunun da genel kurul onayına sunulması gerekir (TTK m. 540/1). Bunun yanı sıra TTK m. 540 ve devamı hükümlerine göre diğer tasfiye işlemleri tamamlanarak yerine getirilmelidir. Bu usullere uyulmadan tasfiye işlemelerinin yapılması ek tasfiye yoluna gidilmesine sebep olacaktır.⁶¹ Ancak bazı yazarlar, TTK m. 541/4 uyarınca işlemlerin yerine getirilmemesi durumunun tasfiye memurlarının sorumluluğuna yol açacağından bahisle, mal varlığının haksız dağıtım söz konusu ise, bu halde ek tasfiye ile sorumluluk davasının yarışacağı görüşünü savunmaktadırlar.⁶² Ancak ek tasfiyenin amaca ulaşmada tek yol olmasının gerekmesi ve başkaca yolla sonuç elde edilmesi imkânı bulunmayan hallerde bu yola başvurulmasının mümkün olması gerektiği madde gerekçesinde de açıkça ifade edilmiş olup, tasfiye memurlarının kusurlarıyla ve kasıtlı olarak mal varlığı dağıtımını haksız olarak gerçekleştirdikleri hallerde TTK m. 541/4 atfı ile m. 553 uyarınca sorumluluklarına gitme imkânı mevcutken ek tasfiyeye başvurmada hukuki yararın bulunmadığı kanaatindeyiz.⁶³

(5) Pay Sahiplerince Haksız Olarak Alınmış Olan Tasfiye Payları İçin Geri Verme Davasının Açılması Gerekliyorsa

Şirketin sona ermesi hâlinde her pay sahibi, tasfiye sonucunda kalan tutara payı oranında katılır (TTK m. 507). Ancak tasfiye paylarına imtiyaz tanınan hükümler saklıdır. Bunun yanı sıra esas sözleşmede aksine bir düzenleme yoksa kâr ve tasfiye payı, pay sahibinin sermaye payı için şirkete yaptığı ödemelerle orantılı olarak hesap edilecektir (TTK m. 508). Alacaklıların, birer hafta arayla yapılacak üç ilanla alacaklarını bildirmeye çağrılmaları gerekmektedir (TTK m. 541/1). Alacaklılara yapılan bu üçüncü ilandan itibaren altı ay geçmedikçe tasfiye payının dağıtılması mümkün değildir (TTK m. 543/2).

Tasfiye payı, ortaklık payına bağlı mal varlıksal haklardan biri olup, ortaklık devam ettiği müddetçe istenemez, paydan ayrı olarak devredilemez, rehnedilemez, intifa konusu olmaz, şartları gerçekleştiği takdirde de dağıtımını isteme hakkı pay sahibine aittir.⁶⁴

⁶⁰ Bkz. TTK m. 541/4 düzenlemesi ve ayrıca “(6) nolu” başlık altında yapmış olduğumuz açıklamalar.

⁶¹ TTK m. 547'nin gerekçesi.

⁶² ŞENER, s. 59; ERİŞ, *Ek Tasfiye*, s. 15.

⁶³ KERVANKIRAN, s. 287; Aksi yönde AKSOY, s. 135.

⁶⁴ TEKİNALP (POROY/ÇAMOĞLU), s. 1; Tasfiye payı alma hakkının nispi müktesep hak niteliğinde olduğu konusunda bkz. Şengül AL KILIÇ, “Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Tasfiye Payı Alma Hakkı”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXIII, Y. 2019,

Geri alma hakkı, kâr payı ile hazırlık dönemi faizi için düzenlenmiş olup, TTK m. 512 uyarınca haksız yere ve kötüniyetle kâr payı veya hazırlık dönemi faizi alan pay sahipleri, bunları geri vermekle yükümlüdür. Ancak tasfiye paylarının iadesine ilişkin bir düzenleme mevcut değildir. Dolayısıyla özel hüküm niteliğindeki bu düzenlemenin tasfiye paylarının iadesi durumunda uygulanmayacağı, ancak kötüniyetle tasfiye paylarının alınması durumunda sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca iade yükümü doğacağını savunanlar olduğu gibi,⁶⁵ burada sebepsiz zenginleşmenin de olmadığı dolayısıyla iyi niyetli veya kötü niyetli olduğuna bakılmaksızın haksız alınan tasfiye payının tümünün iadesi gerektiğini savunanlar da mevcuttur.⁶⁶ Kanaatimizce de kâr paylarının ve hazırlık dönem faizlerinin iadesini düzenleyen TTK m. 512 hükmü özel nitelik taşımakta olup, haksız dağıtılan tasfiye paylarının iadesi için bu hükmün uygulanması söz konusu olamayacağından, ancak sebepsiz zenginleşme davası açılabilmesi mümkündür.⁶⁷

Tasfiye payı, ortaklar için bir hak olduğundan, pay sahiplerince haksız olarak alınmış tasfiye payları mevcutsa, haksız olarak dağıtılmış payların iadesi için, ki bunu sebepsiz zenginleşme şeklinde anlamak gerekir, geri verme davası açılması gerekiyorsa ek tasfiyeye gidilmesi gerekir.⁶⁸ Nitekim haksız tasfiye paylarını geri isteme hakkı şirkete ait olduğundan ve bu durum da şirketin yeniden tüzel kişilik kazanmasına bağlı bulunduğundan, ek tasfiye yoluna başvurulması gerekmektedir.⁶⁹

Dolayısıyla haksız dağıtılmış tasfiye paylarının dağıtımını için ek tasfiye yoluna başvurularak şirketin yeniden tescili ile haksız olarak dağıtılan tasfiye paylarının iadesi gerekecektir.⁷⁰ Pay sahiplerinin iade yükümü bakımından alacaklının alacağını yapılan ilana rağmen bildirmemesinin de bir önemi bulunmamaktadır.⁷¹ Burada şöyle bir ayırım yapmak gerekir; tasfiyenin hukuka uygun yürütülmüş olması durumunda haksız bir dağıtımdan söz edilemeyeceğinden pay sahibinden tasfiye payının iadesi talep edilemeyecektir.⁷² Aksi durum pay sahibi açısından haksız sonuçlara yol

S. 4, earsiv.erzincan.edu.tr (25.01.2020), s. 51-53; Rıza **AYHAN**, Hayrettin **ÇAĞLAR**, Mehmet **ÖZDAMAR**, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 2. Baskı, Ankara, 2020, s. 435.

⁶⁵ **TEKİNALP (POROY/ÇAMOĞLU)**, s. 4.

⁶⁶ **ŞENER**, s. 55.

⁶⁷ Aynı yönde **TEKİNALP (POROY/ÇAMOĞLU)**, s. 4; **AL KILIÇ**, *Tasfiye Payı*, s. 88; TTK m. 512 düzenlemesinin tasfiye payının iadesinde kıyasen de uygulanması gerektiği konusundaki görüş için bkz. **KARAMAN COŞGUN**, s. 260; **AKSOY**, s. 152.

⁶⁸ TTK m. 547'nin gerekçesi.

⁶⁹ **ERİŞ**, *Ek Tasfiye*, s. 15; **KARAMAN COŞGUN**, s. 261.

⁷⁰ **KERVANKIRAN**, s. 288; **ŞENER**, s. 36-37.

⁷¹ **TEKİNALP (POROY/ÇAMOĞLU)**, s. 372.

⁷² Buna karşılık tasfiyenin hukuka uygun yürütülmüş olmasına ve alacaklının süresinde alacağını bildirmemesine rağmen, alacağın varlığından da haberdar olmayan iyi niyetli pay sahibinin ise almış olduğu tasfiye payının iadesi gerekmediği, bununla birlikte tasfiye

açabilecektir. Buna karşılık tasfiyenin hukuka aykırı yürütülmüş olması halinde yapılan işlem kanuna aykırı nitelik taşıdığından geçersiz olur ve pay sahiplerinin iyiniyetli ya da kötüniyetli olduklarına bakılmaksızın almış oldukları haksız tasfiye paylarının iadesi gerekir.⁷³ TTK m. 547 hükmünün gerekçesinde yer alan, “haksız olarak alınmış olan tasfiye payları için geri verme davasının açılması gerekiyorsa” ifadesinden de anlaşılması gereken budur.

Bunun yanı sıra, her ne kadar ek tasfiyeye ilişkin madde gerekçesinde haksız olarak tasfiye payı dağıtımı söz konusu olduğunda ek tasfiyeye başvurulacağı öngörülmüşse de, şirketin pay sahiplerine karşı sahip olduğu sermaye koyma borcu kaynaklı taleplerle haksız ve kötüniyetle iktisap edilen kâr payı ve hazırlık dönemi faizi için de ek tasfiyeye başvurulabilmesi mümkündür.⁷⁴

(6) Organlara Karşı Sorumluluk Davası Açılması Gerekiyorsa

Şirketin sicilden silinmesinden sonra şirket organlarına karşı tazminat talepli sorumluluk davası açılması gerekiyorsa ek tasfiye yoluna başvurulabilir.⁷⁵ Burada sözü edilen sorumlular; kurucular, önceki yönetim kurulu ve tasfiye memurları olup, yöneltilecek sorumluluk davası şirketin sona ermesinden önceki döneme de dayanabilir.⁷⁶ Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, şirkete, pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumlu olacaklardır (TTK m. 553/1). Dolayısıyla şirket sona erdikten sonra şirket alacaklıları veya pay sahipleri şirket organlarına karşı sorumluluk davası açabilmek için ek tasfiye tedbirine başvurabileceklerdir. Şirketin, uğradığı zararın tazminini isteyebilmesi için taraf ehliyetine ve dolayısıyla tüzel kişiliğe sahip olması gerektiğinden, ek tasfiye yoluna başvurulup yeniden şirketin sicile tescili sağlanmalıdır. Ek tasfiye aşamasında da genel kurulun varlığını muhafaza ettiği gözetildiğinde, şirketin organlara ve tasfiye memurlarına karşı sorumluluk davası açılabilmesi için ek tasfiye memurlarının genel kurulu toplantıya çağırarak sorumluluk davası açılabilmesi hususunda genel kurul kararı aldırması gerekmektedir.⁷⁷

hukuka uygun yürütüldüğü halde alacaklı alacağını bildirmemiş olsa da alacağın varlığından haberdar olan pay sahibinin iade yükümü doğacağı konusunda bkz. **AL KILIÇ**, *Tasfiye Payı*, s. 88, 161 no’lu dipnot; Tasfiye prosedürü hukuka uygun yerine getirilmişse pay sahibinin iade yükümü için kötüniyetli olması gerektiği konusunda **AKSOY**, s. 152.

⁷³ **AL KILIÇ**, *Tasfiye Payı*, s. 89; ; **KARAMAN COŞGUN**, s. 262; Buna karşılık pay sahiplerinin kötüniyetli olması gerektiği konusundaki görüş için bkz. Serhan **DİNÇ**, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirketin Tasfiyesi”, *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 11, S. 120, Ağustos 2016, jurix.com.tr (30.04.2020), s. 35; **AKSOY**, s. 152.

⁷⁴ **ŞENER**, s. 36; **KARAMAN COŞGUN**, s. 288.

⁷⁵ **KERVANKIRAN**, s. 286.

⁷⁶ **KERVANKIRAN**, s. 286.

⁷⁷ **KERVANKIRAN**, s. 286; Buna karşılık burada yetki mahkeme tarafından verildiği için genel kurul kararı alınmasına gerek olmadığı yönündeki görüş için bkz. **AKSOY**, s. 153.

Öte yandan, şirket alacaklılarına ancak şirketin iflası halinde sorumluluk davası açma imkânı tanındığı için (TTK m. 541/3 düzenlemesi dışında), bu gibi durumlarda şirket alacaklılarının ek tasfiye talebinde bulunmasının mümkün olmadığı savunulmaktadır.⁷⁸ Ancak şirketin iflası halinde, yine tazminatın şirkete ödenmesi gerektiği gözetildiğinde, dolaylı zararların varlığı halinde alacaklıların sorumluluk davası açma imkânına sahip olduğunu söylemek mümkündür. Alacaklıların şirketin iflası halinde uğradığı dolayısıyla zararlardan ötürü sorumluluk davası açması ise, ancak bu tazminat isteminin iflas idaresince ileri sürülmemesi ihtimalinde kabul edilmiştir (TTK m. 556/1). Şirketin iflası halinde alacaklıların dolayısıyla zarara uğramış olmaları nedeniyle sorumlulara karşı açacakları dava neticesinde söz konusu tazminat yine şirkete ödenecektir (TTK m. 556/1). Bu sebeple sona ermiş bir şirkete tazminatın ödenmesi söz konusu olamayacağından ek tasfiye yolu ile şirketin yeniden sicile tescili sağlanarak bu tazminatın şirkete ödenmesi gerekmektedir.

Pay sahipleri de şirketin uğradığı zararların tazmini için sorumlulara karşı dava açma hakkına sahip olup, pay sahipleri bu tazminatın ancak şirkete ödenmesini isteyebilirler (TTK m. 555/1). İşte, pay sahiplerinin dolayısıyla zararları nedeniyle sorumluluk davası açması ihtimalinde de ek tasfiye yolu ile şirketin yeniden canlandırılması ve tazminatın bu şekilde şirkete ödenmesi gerekmektedir. Ancak gerek pay sahiplerinin gerek alacaklıların doğrudan zararının söz konusu olduğu hallerde hükmolunacak tazminat şirkete değil, doğrudan zarar gören davacıya ödeneceğinden⁷⁹ bu halde ek tasfiye yoluna başvurmaya gerek bulunmamaktadır. Bu halde ortaklar doğrudan sorumlulara karşı dava açarak söz konusu zararlarının tazminini isteyebilirler. Bu sebeple uğranılan zararın doğrudan ya da dolayısıyla zarar olması ek tasfiye konusunda da önem arz etmektedir.

TTK m. 541/4 düzenlemesine bakıldığında mevcut düzenleme ile tasfiye memurlarının 541'inci madde uyarınca alacaklılara çağrı ve bildirim ile tevdi yoluna başvurmadan tasfiye payı dağıtımına geçmiş olması halinde alacaklılara sorumluluk davası açma hakkı tanındığını görmekteyiz. Söz konusu maddede tasfiye memurlarının tasfiye işlerini kanundaki usule uygun yürütmemesinden kaynaklanan alacaklıların doğrudan zararı düzenlenmiş olup, bu halde alacaklılar doğrudan tasfiye memurlarına karşı sorumluluk davası açarak zararlarının tazminini isteyebilirler. Bu olasılıkta da ek tasfiyeye başvurulmasına gerek yoktur.

⁷⁸ **ERİŞ**, *Ek Tasfiye*, s. 16.

⁷⁹ Mehmet **BAHTİYAR**, *Ortaklıklar Hukuku*, 11. Bası, İstanbul, 2016, s. 393. Yine doğrudan zarar kapsamına giren haller, pay sahibini yeni pay alım hakkının ihlali, kâr payı ödenmemesi, payın haksız olarak iptali, alacaklıya geç ödeme yapılması gibi durumlar olup, detaylı açıklamalar için **BAHTİYAR**, s. 393.

(7) Şirket Tarafından Yapılması ve Web Sitesine Konulması Gerekli Olan Açıklamalar ve Şirket Tarafından Kabul Edilmesi Zorunluluğu Bulunan İşlemler Varsa

TTK'nın 1524'üncü maddesi uyarınca denetime tabi sermaye şirketleri, kuruluşlarının ticaret siciline tescilinden itibaren üç ay içerisinde internet sitesi açmak zorundadır.⁸⁰ Gerekçede ifade olunan ek tasfiyeye başvurulabilecek bu hal çok uygulama alanı bulan bir durum değildir.⁸¹ Dolayısıyla bu işlemlerin yapılmamış olması tek başına ek tasfiye için yeterli olmamakla birlikte; ek tasfiye ve yeniden tescil olmaksızın bu işlemlerin yapılmasının mümkün olmadığını da ortaya konulması gerekecektir.⁸² Bununla birlikte şirket adına yapılması veya şirket tarafından kabul edilmesi zorunluluğu bulunan, örneğin şirket adına tesis edilmiş ipotegün kaldırılması gibi şirketin hukuken temsilinin gerektiği hallerde ek tasfiyeye gidilmesi mümkündür.⁸³

(8) Şirket Yararına Sonuç Doğuracak Bir Davanın Açılması, Şirketin Bir Davada Davalı Olarak Bulunması ve Aleyhine İcra Takibi Yapılması Söz Konusu İse

Şirket adına veya şirkete karşı açılmış veya devam eden bir davanın yahut icra takibinin mevcudiyeti halinde şirketin sicilden terkin edilmesi mümkün değildir. Ancak her nasılsa bu hallerin mevcudiyetine rağmen şirket terkin edilmiş olsa dahi davanın hemen reddedilmemesi, ek tasfiye yöntemine başvurularak şirketin yeniden tescili ile tüzel kişilik kazandırılması için süre verilmesi gerekmektedir.⁸⁴ Yine, şirketin tasfiyesi tamamlanıp sona erdikten sonra şirket aleyhine açılan dava ve takipler için de ek tasfiye yoluna gidilmesi mümkündür.⁸⁵ Ancak şirketin aleyhine açılacak dava veya icra takibi ile amaca ulaşamayacağı baştan kesirse bu halde mahkemenin tescil talebini reddetmesi gerekir.⁸⁶ Tüm bu sayılan hallerde şirketin tüzel kişiliğe ve dolayısıyla dava ve taraf ehliyetine sahip olması gerektiğinden yeniden ek tasfiye yolu ile şirketin tüzel kişiliğe kavuşturulması mümkündür.

⁸⁰ TTK m. 397 düzenlemesinde anonim şirketlerin ve şirketler topluluğunun denetime tabi tutulacağı açıkça düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra bağımsız denetime ilişkin Bağımsız Denetleme Yönetmeliği, 660 Sayılı KHK ve Bakanlar Kurulu kararları gibi ikincil mevzuatlarla da bağımsız denetim müessesesi düzenlenmiştir. Güncel olarak da, 14/02/2019 tarihli Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı'nda hangi şirketlerin ve hangi ölçülere göre bağımsız denetime tabi olacakları belirlenmiştir [(<https://www.resmigazete.gov.tr> (26.03.2020))].

⁸¹ **ERİŞ**, *Ek Tasfiye*, s. 17.

⁸² **AL KILIÇ**, *Tasfiyeden Dönme*, s. 387.

⁸³ **YILMAZ**, s. 158-159; **KADEROĞLU**, s. 284.

⁸⁴ Bu doğrultuda HMK 114 ve 115'inci maddeler uyarınca taraf ehliyeti bulunmaması sebebiyle davanın dava şartı yokluğundan hemen reddedilmemesi, mevcut dava şartı noksanlığının tamamlanması için HMK m. 115/2 hükmü gereği mahkemece kesin süre verilmesi gerekmektedir.

⁸⁵ **ERİŞ**, *Ek Tasfiye*, s. 17; **AKSOY**, s. 127.

⁸⁶ **PULAŞLI**, s. 2509.

4. Ek Tasfiye Talebinde Bulunabilecek Kişiler

TTK m. 547 gereğince ek tasfiyede bulunabilecek kişiler son tasfiye memurları, yönetim kurulu üyeleri, pay sahipleri ve alacaklılardır. Bu kişiler sınırlı olarak sayılmıştır.⁸⁷ Ticaret sicil memurunun talepte bulunma yetkisi bulunmayıp ancak ilgilileri talepte bulunmaya zorlayabilir.⁸⁸

Ek tasfiye talebinde bulunacak kişilerin başında pay sahipleri gelmektedir. Bu ortakların, şirketin ticaret sicilinden silinmesi anında şirkette pay sahibi olmaları gerekmektedir.⁸⁹ Dolayısıyla şirket ticaret sicilinden silinmeden önceki dönemde payını devrederek şirketten ayrılan ortakların bu davayı açma hakkı bulunmamaktadır.⁹⁰ Ortakların bu davayı açabilmesi için belli bir oranda paya sahip olmaları ya da ortakların belli bir çoğunluğa sahip bulunmaları şartının aranmamaktadır. Ortakların başvuruda bulunabilmesi için pay sahipliğine ilişkin herhangi bir süre öngörülmediği gibi, bir genel kurul kararına da ihtiyaç yoktur.⁹¹

Diğer ek tasfiye talebinde bulunabilecek kişiler ise, yönetim kurulu üyeleri ve son tasfiye memurlarıdır. Ortaklar gibi yönetim kurulu ve tasfiye memurlarının da şirketin ticaret sicilinden silindiği tarihte bu sığfata sahip olmaları gerekmektedir.⁹²

Alacaklılar da ek tasfiye talebinde bulunmaya yetkilidirler. Bunun için TTK m. 541 uyarınca alacaklarını bildirip bildirmemesinin herhangi bir önemi yoktur.⁹³ Nitekim tasfiye işlemleri hukuka uygun yürütölse dahi, tasfiye aşamasında varlığı anlaşılamayan ancak daha sonra ortaya çıkan alacaklıların ek tasfiyeye başvuramayacağını kabul etmek mümkün değildir.⁹⁴

5. Yetkili ve Görevli Mahkeme ile Husumetin Kime Yönelileceği Meselesi

Ek tasfiye için şirketin yeniden tescilini istemeye yönelik dava, TTK m. 547 uyarınca şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açılacaktır.⁹⁵ Davanın yazılı yargılama usulüne göre görülüp sonuçlandırılması gerekmektedir.⁹⁶

⁸⁷ TTK m. 547'nin gerekçesi; Aksi yönde **AKSOY**, s. 197.

⁸⁸ TTK m. 547'nin gerekçesi; Ayrıca bkz. **ALTAŞ**, Soner, *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler*, 7. Baskı, Ankara, 2015, s. 927.

⁸⁹ **YILMAZ**, s. 160; **ŞENER**, s. 73.

⁹⁰ **KARAMAN COŞGUN**, s. 282.

⁹¹ **ŞENER**, s. 74.

⁹² **YILMAZ**, s. 159; **KARAMAN COŞGUN**, s. 281.

⁹³ **ŞENER**, s. 76.

⁹⁴ Ayrıca bkz. (3) no'lu başlık altında yaptığımız açıklamalar; Aksi yönde **ŞENER**, s. 76; **KERVANKIRAN**, s. 296-297.

⁹⁵ TTK m. 548'in gerekçesi.

⁹⁶ **PULAŞLI**, s. 2496; **KARAMAN COŞGUN**, s. 277; **ŞENER**, s. 92-93; Aksi yönde Barış **DEMİRŞATAN**, "*Hukuka Aykırı Tasfiyenin Tüzel Kişiliğe Etkisi*", İÜHFİM, C. LXXIV, S. 2, 2016, [(<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/291039> (29.03.2020))], s. 703; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 13.12.2018 tarih, 2017/2924, K. 2018/1935 sayılı ilamda ek tasfiye davasının çekişmesiz yargı işi olduğunu ve basit yargılama usulüne tabi olduğunu kabul etmiştir [([karararama,yargitay.gov.tr](http://karararama.yargitay.gov.tr) (01.05.2020))].

Ek tasfiye davasında husumet konusunda madde metninde bir açıklık olmayıp, gerekçede sicil memurunun şirketi sicilden silme kararının iptalinin dava olunacağı söylendiğinden, doktrinde bir görüş tarafından husumetin ticaret sicil memurlarına ve dolayısıyla ticaret sicil müdürlüğüne yöneltilmesi gerektiğini savunulmaktadır.⁹⁷ Ancak bazı yazarlar, çift unsur teorisinden yola çıkarak hâlâ şirkete ait mal varlığı değerlerinin bulunması halinde şirketin sona erdiğinden bahsedilemeyeceğinden, husumetin henüz varlığını sürdüren şirkete yöneltilmesi ve şirketi temsile yetkili olan yönetim kurulunun şirketi davada temsil etmesi gerektiğini savunmaktadırlar.⁹⁸ Ancak şirketin ticaret sicilinden terkinin ile sona ererek tüzel kişiliğini yitirdiği gözetildiğinde, bu halde şirketin sona ermediğinin kabulünün şirketin yeniden tescili amacıyla ek tasfiye yoluna gidilmesini anlamsız kılacağı, ek tasfiye davasında terkin edilmiş ve organları sona ermiş şirketin temsili gibi birçok sorunu da beraberinde getireceği açıktır. Bazı yazarlar ise, tasfiye memurlarının bu davada davalı olarak gösterilebileceklerini, bu durumda tasfiye memurlarının davacı olamayacağını, bu nedenle tasfiye dışı mallar bakımından kayyım tayin edilerek davanın kayyımına karşı açılacağı görüşünü savunmaktadırlar.⁹⁹

Yargıtay'ın bu yönde istikrar kazanmış uygulaması ise, husumetin şirketin haksız bir şekilde sicilden terkinini gerçekleştiren tasfiye memurlarına ve ticaret sicil müdürlüğüne yöneltilmesi gerektiği yönündedir.¹⁰⁰ Yargıtay, şirket TTK Geçici 7'nci madde uyarınca re'sen ticaret sicilinden terkin edilmişse, bu halde husumetin sadece terkine karar veren ticaret sicil müdürlüğüne yöneltilmesini gerekli ve yeterli görmektedir.¹⁰¹ Bununla birlikte Ticaret Sicil Müdürlüğü yasal hasım konumunda olduğundan mahkemece davanın kabulü ile ek tasfiyeye karar verilse dahi yargılama giderleri ile vekalet ücretinden sorumlu tutulmayacaktır.¹⁰² Tüzel kişiliği mevcut olmayan şirkete veya şirket

⁹⁷ **KERVANKIRAN**, s. 298.

⁹⁸ **ŞENER**, s. 89; **YILMAZ**, s. 162; **AKSOY**, s. 200; Hukuka aykırı tasfiye iddiasında esasen şirketin sona ermediğini, dolayısıyla husumetin şirket ve temsile yetkili organlara yöneltilmesi gerektiği yönünde **DEMİRSATAN**, s. 700.

⁹⁹ **ERİŞ**, *Şirketler*, s. 3552.

¹⁰⁰ Y. 11.H.D'nin 08.10.2019 tarih, E. 2019/3602, K. 2019/6319 sayılı ilamı, Y. 11. H.D'nin 22.10.2018 tarih, E. 2018/4386; K. 2018/6581 sayılı ilamı, Y. 11. H.D'nin 20.11.2019 tarih, E. 2019/4609, K. 2019/7376 sayılı ilamı, karararama.yargitay.gov.tr (20.03.2020); Ek tasfiye davasında her zaman tasfiye memurlarının kusurunun olmayacağını, özellikle tasfiye memurunun dava açmak istemesi halinde husumetin tasfiye memurlarına yöneltilmesinin kabulünün mümkün olmadığı, bu nedenle Yargıtay'ın bu yaklaşımına yönelik eleştiri için bkz. **KARAMAN COŞGUN**, s. 278-279 arasında yer alan açıklamalar.

¹⁰¹ Y. 11. HD'nin 04.10.2016 tarih, E. 2016/7653, K. 2016/7762 sayılı ilamı, [https://www.corpus.com.tr_\(25.04.2018\)](https://www.corpus.com.tr_(25.04.2018)); aynı yönde Y. 11. HD'nin 30.04.2019 tarih, E. 2019/1479, K. 2019/3306 sayılı ilamı, Y. 11. HD'nin 03.12.2019 tarih, E. 2019/4694, K. 2019/7781 sayılı ilamı, karararama.yargitay.gov.tr (20.03.2020).

¹⁰² **KARAMAN COŞGUN**, s. 279; Y. 11. H.D'nin 08.10.2019 tarih, E. 2019/3602, K. 2019/6319 sayılı ilamı; Buna karşılık terkin işlemi Geçici m. 7'ye göre uygun yapmayan Ticaret Sicil Müdürlüğü'nün ise yargılama giderlerinden sorumlu tutulması gerektiği yönünde bkz. Y. 11.

ortaklarına husumet yöneltilerek davanın onlara karşı açılması mümkün değildir.¹⁰³

6. Ek Tasfiyede Süre Sorunu

TTK m. 547 düzenlemesi ve gerekçesindeki açıklamalara bakıldığında ek tasfiyeye başvurmak için bir süre öngörülmediği anlaşılmaktadır. Buna karşın TTK Geçici 7'nci maddede ise, ticaret sicilinden kaydı silinen şirket veya kooperatifin alacaklıları ile hukuki menfaatleri bulunanların, haklı sebeplere dayanarak, silinme tarihinden itibaren beş yıl içinde mahkemeye başvurarak şirket veya kooperatifin ek tasfiyesini isteyebilecekleri hükme bağlanmıştır. Dolayısıyla Geçici m. 7 uyarınca gayri faal şirketler olarak adlandırdığımız şirketlerde ek tasfiyeye başvurabilmek için hak düşürücü süre öngörülmüştür. Ancak TTK m. 547'de herhangi bir süre öngörülmemektedir. Doktrinde bazı yazarlar, ek tasfiye yoluna ancak bu yola başvurulmasının zorunlu olduğunun anlaşılması halinde başvurulabileceği mümkün olduğundan, bu başvurunun da anonim şirketin ticaret sicilinden silinmesinden hemen sonra yapılması gerektiğini savunmaktadırlar.¹⁰⁴ Bu durumda, özellikle talebin sebebi ek tasfiyenin süresini de belirleyeceği, nitekim yapılmayan tasfiye işlemlerinin yapılması, haksız dağıtılmış tasfiye paylarının iade edilmesi, bazı alacakların dikkate alınmaması gibi durumlarda işin niteliği gereği uzun zaman beklenmesine gerek olmadan hemen ek tasfiyeye başvurulması gerektiği savunulmaktadır.¹⁰⁵ Buna karşılık haksız tasfiye payı dağıtımı, bazı alacakların dikkate alınmaması gibi durumlar tasfiyenin üzerinden uzun zaman geçtikten sonra fark edilmiş olabilir. Dolayısıyla terkinin üzerinden uzun zaman geçmiş olması tek başına ek tasfiyeye başvurabilmek için hukuki yarar olmadığı anlamına gelmemekte olup; bu gibi durumların daha sonra öğrenilmesi halinde ek tasfiyeye başvurmada hukuki yararın mevcudiyeti kabul edilmelidir.¹⁰⁶

Bunun yanı sıra TTK m. 82, şirketin sona ermesi halinde defterlerin on yıl süreyle sulh hukuk mahkemesince saklanacağı hükmünü düzenlemektedir. Mevcut hüküm de dikkate alındığında, uzun süre geçtikten sonra ve özellikle defterleri saklama yükümünün ortadan kalktığı tarihten sonra, şirkete ait başkaca kayıt da mevcut değilse, tasfiye memurlarının alacaklıların hakları ve şirketin borçlarını belirlemesinin ve ek tasfiye işlemlerini sonuçlandırmasının zorlaşacağı da aşikârdır. Kanaatimizce, TTK m. 547 düzenlemesinde de, Geçici m. 7/15 hükmü gibi, kanun koyucunun ek tasfiyeye başvuru için de azami bir süre

HD'nin 09.09.2018 tarih, E. 2019/2884, K. 2019/5138 sayılı ilamı, Y. 11. HD'nin 11.12.2019 tarih, E. 2019/4755, K. 2019/8101 sayılı ilamı, karararama.yargitay.gov.tr (26.04.2020).

¹⁰³ Y. 11. H.D'nin 08.04.2019 tarih, E. 2018/498, K. 2019/2747 sayılı ilamı, karararama.yargitay.gov.tr (20.03.2020).

¹⁰⁴ Ünal **TEKİNALP**, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 4. Basi, İstanbul, 2015, s. 207.

¹⁰⁵ **TEKİNALP**, s. 207; **KARAMAN COŞGUN**, s. 280.

¹⁰⁶ **ŞENER**, s. 78.

öngörmemiş olması bir eksiklik olmakla birlikte, burada en azından defterlerin saklanacağı on yıllık süre ya da Türk Borçlar Kanunu'ndaki genel zamanaşımı süresi kadar azami bir sürenin öngörülmesi gerekmektedir. Mahkemece, özellikle uzun yıllar geçtikten sonra ek tasfiyeye başvurulmasının, her ne kadar kanunda buna ilişkin azami bir süre öngörülmemiş olsa da, dava açarken hukuki yararın mevcut olmasının gerekliliği, ek tasfiyeye başvururken talebin inandırıcılığı ve yaklaşık ispat kapsamında değerlendirilerek gerektiğinde davanın reddedilmesinin mümkün olduğu kanaatindeyiz.

7. Talebin İncelenmesi ve Karar

Ek tasfiye isteminde bulunabilmek için korunmaya değer menfaatin inandırıcı bir şekilde ortaya konulması gerekmekte olup, bu konuda ispat şartı aranmamaktadır.¹⁰⁷ Ek tasfiye istemi ile şirketin yeniden tesciline yönelik talep karşısında mahkeme delilleri inandırıcı bulmazsa talebi reddeder. Bu karara karşı kanun yoluna gidilebilecektir. Her ne kadar madde gerekçesinde temyiz yolundan bahsedilmiş olsa da buradaki yasa yolunu istinaf olarak anlamak gerekir. Mahkeme delilleri inandırıcı bulursa talebi kabul edecektir. Mahkemece sicilden terkin işlemin hatalı olması nedeniyle davanın kabulüne karar verilmesi nedeniyle burada ek tasfiye kararı bildirici niteliktedir.¹⁰⁸ Zira gerçekte tasfiye, eksik kalan tasfiye işlemleri nedeniyle sona ermemiştir. Ancak bu aşamada şirket, yine sona ermiş ve tasfiye sürecinde bir şirket durumundadır.

Anonim şirketin ek tasfiye sürecine girmesiyle birlikte Ticaret Sicil Yönetmeliği m. 89/1 uyarınca ek tasfiyeye ilişkin mahkeme kararı, şirketin ek tasfiye halinde olduğu; ticaret unvanına "*tasfiye halinde*" ibaresi eklenerek yeniden tescil edilmiş bulunduğu, görevlendirilen yeni tasfiye memurları, ek tasfiyenin yürütüleceği adres gibi hususlar sicile tescil edilir. Tasfiye memurlarının ticaret siciline tescil ve ilan edilmeleri zorunludur.¹⁰⁹ Şirketin ticaret siciline tescili ile birlikte şirket yeniden tüzel kişilik kazanır ve organlar kendiliğinden çalışmaya başlar ve bu durumun ayrıca tesciline gerek yoktur (TSY m. 89/2).

Ek tasfiye için yeniden tasfiye memuru atanması gerekmektedir. Mahkeme ek tasfiye davasında tasfiye memuru atanmasına yönelik ayrıca bir talep olmasa bile daha önceki veya yeni kişileri tasfiye memuru ataması gerekmektedir.¹¹⁰ Mahkeme tarafından atanan tasfiye memurunun görevi kabul yükümlülüğü söz konusu olmayıp, mahkemenin tasfiye memuru olarak görevlendirmeyi düşündüğü kişinin de muvafakatini alması gerekmektedir.¹¹¹

¹⁰⁷ TTK m. 547'nin gerekçesi.

¹⁰⁸ TTK m. 547'nin gerekçesi; Ayrıca bkz. **KARAMAN COŞGUN**, s. 284.

¹⁰⁹ **KENDİGELEN**, s. 449.

¹¹⁰ **AKSOY**, s. 211.

¹¹¹ **YILMAZ**, s. 164; **AKSOY**, s. 213.

Doktrinde bazı yazarlar tarafından, her ne kadar anonim şirket tescil edilince tasfiye memurlarının kendiliğinden görevine döneceği, mahkemenin de resen tasfiye memuru atayabileceği görüşü savunulmuş olsa da¹¹², TTK'nın 547'nci madde düzenlemesi ile birlikte düzenlemesinde açıkça tasfiye memurunun mahkemece atanması gerektiği vurgulanmaktadır. Mahkeme önceki tasfiye memurlarını atamak istese dahi durum böyledir. Nitekim şirketin ticaret sicilinden silinmesiyle birlikte önceki tasfiye memurlarının görevleri sona ereceğinden ek tasfiye kararı ile birlikte yeniden tasfiye memuru atanması gerekir.¹¹³ Atanan tasfiye memurlarının da ticaret siciline yine atanan tasfiye memurlarınca tescil ve ilan edilmesi gerekmektedir.¹¹⁴ Ayrıca ek tasfiye işlemlerini yapmak üzere mahkemece atanan tasfiye memurlarının genel kurul kararıyla azledilmeleri mümkün olmayıp, ancak haklı sebeplerin varlığı halinde görevden alınabilirler.¹¹⁵

Burada değinmemiz gereken diğer bir husus da, ek tasfiye için görevlendirilen tasfiye memurlarına ödenecek ücret konusudur. TTK'nın 536'ncı maddesi normal tasfiye usulünde ana sözleşmede veya atama kararında aksine hüküm bulunmadıkça tasfiye memurlarının olağan ücrete hak kazanacaklarını düzenlemiştir. Mahkemenin ek tasfiyeye karar vermesi halinde de kural olarak, önceki tasfiye memuru olsa dahi, atanan tasfiye memurları için toptan ya da aylık şeklinde ücret ödenmesi yönünde bir karar kurması ve bu ücretin tasfiyeye başvuranların yatırmaları gereken masraf avansından ödenmesi gerekmektedir.¹¹⁶ Nitekim ek tasfiye gereği yapılması gereken kesin bilançonun hazırlanıp genel kurul onayına sunulması, kapanış bildirimini ve tescil gibi külfet gerektiren iş ve işlemlerin kendisine ücret takdir edilmeyen tasfiye memurunun bu görevi kabul etmemesi ihtimalinin de varlığı dikkate alındığında, ek tasfiye memuru için de mahkemece ücret takdir edilmesi gerekir.¹¹⁷

Yapılan yargılama sonunda mahkemece şirketin sicil kaydından silinmesine kimin sebep olduğu hususu tartışılmayacağından yargılama giderlerinin de daha sonra kusuru bulunan kişiye rücu edilmek üzere davacı üzerinde bırakılması gerekir.¹¹⁸

¹¹² Bu yöndeki görüş için bkz. **TEKİNALP (POROY/ÇAMOĞLU)**, s. 377.

¹¹³ TTK m. 547'nin gerekçesi.

¹¹⁴ TTK m. 547'nin gerekçesi; Tescil konusunda tasfiye memurlarına münhasır yetki verildiği konusunda **AKSOY**, s. 233; Buna karşılık tescili ek tasfiye isteminde bulunan kişinin de isteyebileceği konusunda **KARAMAN COŞGUN**, s. 286.

¹¹⁵ **YILMAZ**, s. 165.

¹¹⁶ **YILMAZ**, s. 166; **ŞENER**, s. 146; Bununla birlikte şirket aktiflerinin bulunduğu iddiasıyla ek tasfiye isteminde ek tasfiye giderlerinin şirket üzerinde kalacağı, ek tasfiyeye başvurulmasını gerektiren diğer hallerde ise şirketin masrafları karşılayacak mal varlığı mevcut olmadığından masrafların ek tasfiye isteminde bulunan davacı üzerinde kalacağı konusunda bkz. **AKSOY**, s. 155.

¹¹⁷ **KARAMAN COŞGUN**, s. 286.

¹¹⁸ **KARAMAN COŞGUN**, s. 279.

D. Ek Tasfiye Aşamasında Tasfiyeden Dönülüp Dönülemeyeceği Meselesi

Tasfiyeden dönme, tıpkı ek tasfiye kurumu gibi 6762 sayılı eTTK döneminde yasal düzenlemesi bulunmayan, ancak doktrin ve yargı içtihatları ile benimsenen bir kurumdu.¹¹⁹ Tasfiyeden dönme, tasfiye haline giren bir şirkette genel kurulun alacağı bir kararla, şirketi tasfiye amacı güden bir şirket olmaktan çıkarılıp, tekrar kâr elde etme amacı güden ve varlığını devam ettiren bir şirket haline dönüştürülmesidir.¹²⁰ TTK m. 548 hükmü uyarınca, şirket süresinin sona ermesi veya genel kurul kararıyla sona ermesi hallerinde henüz mal varlığının dağıtımına başlanmadıkça alınan genel kurul kararıyla tasfiyeden dönülebilmesi mümkündür.¹²¹ Doktrinde, tasfiyeden dönmenin sadece bu iki durumla sınırlı olarak öngörülmesi eleştirilmekle beraber, özellikle işletme konusunun gerçekleşmesi veya gerçekleşmesinin imkânsız hale gelmesi ile esas sözleşmede gösterilen sebeplerle sona erme hallerinde de tasfiyeden dönmenin gerekli olduğu savunulmaktadır.¹²²

Ek tasfiye yeni bir tasfiye olmayıp, önceki tasfiyeyi tamamlayan bir tasfiye ve geçici bir tedbirdir. Ek tasfiyeye de ancak bunu gerektiren işlemlerle sınırlı olarak başvurulabileceğinden, bu işlemler tamamlandıktan sonra şirketin yeniden sicilden terkinin gerekecektir. Dolayısıyla ek tasfiye aşamasında alınacak bir genel kurul kararı ile tasfiyeden dönülerek şirketin yeniden iktisadi faaliyetlerine devam edebileceğinin kabulü mümkün değildir.¹²³

E. Ek Tasfiye Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler

Ek tasfiye halinde şirketin ve ek tasfiye memurlarının yeniden ticaret siciline tescil edilmesi gerekmektedir. Gerekçede de ifade edildiği üzere, ek tasfiye kararının tescili bildirici olup, atanan tasfiye memurlarının ticaret siciline tescil

¹¹⁹ TTK m. 548'in gerekçesi.

¹²⁰ TTK m. 548'in gerekçesi.

¹²¹ Tasfiyeden Dönme; Madde 548; “Şirket sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermiş ise, pay sahipleri arasında şirket mal varlığının dağıtımına başlanılmış olmadıkça, genel kurul şirketin devam etmesini kararlaştırabilir. Devam kararının sermayenin en az yüzde altmışının oyu ile alınması gerekir. Esas sözleşme ile bu nisap ağırlaştırılabilir ve başkaca önlemler öngörülebilir. Tasfiyeden dönülmesine ilişkin genel kurul kararını tasfiye memuru tescil ve ilan ettirir. Şirket, iflasın açılmasıyla sona ermiş olmasına rağmen iflas kaldırılmışsa veya iflas, konkordatonun uygulanmasıyla sona ermişse şirket devam eder. Tasfiye memuru iflasın kaldırıldığına ilişkin kararı ticaret siciline tescil ettirir. Tescil istemine, pay bedellerinin ve tasfiye paylarının pay sahipleri arasında dağıtılmasına başlanmadığına ilişkin belge de eklenir.”

¹²² Arslan KAYA, “Anonim Şirketin Tasfiyesi”, [(http://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=as-tasfiye.pdf, (29.03.2020)], s. 3, KERVANKIRAN, s. 312; Aksi yönde bkz. Murat KADEROĞLU, “Anonim Şirketin İnfisahı”, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, 2016, tez.yok.gov.tr (29.03.2020), s. 287; Mehmet Emin BİLGE, “Anonim Şirketin Sona Ermesi Ve Tasfiyesi”, EÜHFD, C. XVI, S. 3–4 (2012), [(https://hukukdergi.ebyu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/10/2012-XVI-2.8.pdf, (29.03.2020)], s. 292.

¹²³ Aynı doğrultuda ALKILIÇ, s. 395-400 arasındaki açıklamalar; KARAMAN COŞGUN, s. 287; AKSOY, s. 182.

ve ilanı gerekmektedir. Tescil, yeniden atanan tasfiye memurları tarafından gerçekleştirilir.¹²⁴ Tescille birlikte TTK m. 35/3 ve 4'üncü fıkraları uyarınca bu hususların Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde de ilanı gerekmektedir.¹²⁵

Ek tasfiyeye karar verilmesiyle şirketin yeniden tescili üzerine şirket, tüzel kişiliğini yeniden kazanır ve organlar tasfiye amacıyla sınırlı olarak yeniden çalışmaya başlar.¹²⁶

Ek tasfiye tamamlandıktan sonra yeni bir kapanış bildirim, tescil ve defterlerin korunması işlemlerine ihtiyaç vardır.¹²⁷ Nitekim ek tasfiye ek bir prosedür ve geçici bir tedbir niteliği taşıdığından tasfiye aşaması yeniden başlamayacak, ek tasfiyenin amacı ile sınırlı olarak bazı tasfiye iş ve işlemleri yürütülecektir.¹²⁸ Madde gerekçesinde ifade edildiği üzere, ek tasfiye halinde yeniden alacaklılara çağrı yapılmasına ve ilk envanter ve bloke süresinin geçmesinin beklenmesine gerek yoktur.

Ek tasfiye işlemlerinin ek tasfiyeye başvurulmasının gerektiği iş ve işlemlerle sınırlı olarak yapılması gerekir.¹²⁹ Nitekim TTK m. 547/1'in metnindeki "*ek işlemler sonuçlandırılıncaya kadar*" ifadesinden de anlaşılacağı üzere, ek tasfiye, bu yola başvurulmasını gerektiren iş ve işlemlerin yerine getirilmesi için tanınan geçici bir tedbirdir. Doktrinde, ek tasfiye davasında ileri sürülmeyen ancak mahkemece davanın kabulüne karar verildikten sonra eksik ya da hatalı yapıldığı anlaşılan başkaca işlemlerin ortaya çıkması halinde tasfiye memurlarının kendilerinden yapılması istenen işlemler dışında bazı işlemler yapmak durumunda kalabileceklerini, bu halde bu işlemlerin de yapılmasının mümkün olması gerektiğini savunanlar mevcuttur.¹³⁰ Ancak TTK'nın 547'nci madde düzenlemesi ve kurumun geçici ve istisnai bir tedbir olması nedeniyle her durumda tasfiye memurlarının yetkisinin ek tasfiyeyi gerektiren işlemlerle sınırlı olması gerektiği, başkaca işlemlerin ortaya çıkması halinde en azından mahkemenin bu konuda bilgilendirilmesi, tek başına ek tasfiyeyi gerektiren işlemler dışında işlem yapamayacağı kanaatindeyiz.¹³¹

¹²⁴ TTK m. 547'nin gerekçesi.

¹²⁵ ŞENER, s. 149.

¹²⁶ TTK m. 547'nin gerekçesi; Buna karşılık ek tasfiyeye karar verilmesiyle birlikte tasfiye memurları işlemleri yürüteceğinden TTK m. 535 gereği yönetim kurulu yetkilerinin de tasfiye memurlarına geçtiğinin kabulü gerektiği konusunda görüş için bkz. AKSOY, s. 175.

¹²⁷ TTK m. 547'nin gerekçesi.

¹²⁸ AKSOY, s. 183.

¹²⁹ PULAŞLI, s. 2511; Y. 11. H.D'nin 25.10.2016 tarih, E. 2016/11344, K. 2016/8411 sayılı ilanı, karararama.yargitay.gov.tr (20.03.2020).

¹³⁰ ŞENER, s. 153; KARAMAN COŞGUN, s. 287.

¹³¹ Aynı yönde PULAŞLI, s. 2511; Tasfiye memurunun kararda belirtilen işlemler için atandığı durumlarda dahi tasfiyenin gerektirdiği her türlü işlemin tasfiye memurlarının yetkisi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ve daha fazla önlem alınmasının gerekmesi hallerinde de sürekli mahkemeye başvurulmasının tasfiyeyi geciktirebileceği konusunda aksi görüş için bkz. AKSOY, s. 172-173.

Ek tasfiye işlemleri tamamlandığında ek tasfiyeyi gerçekleştiren tasfiye memurlarınca ticaret sicil müdürlüğünden yeniden şirketin sicilden silinmesi yönünde bir talepte bulunması gerekmektedir.¹³² Ek tasfiye prosedürü emredici nitelik taşımakta olup, esas sözleşme veya genel kurul kararı ile farklı düzenleme öngörülmesi mümkün değildir.¹³³

III. GEÇİCİ MADDE 7 UYARINCA EK TASFİYE

TTK'nın Geçici 7'nci maddesinde gayri faal şirketler olarak anılan, münfesihi olan veya böyle kabul edilen yahut tasfiyesine başlanmış olmasına rağmen tasfiyesi tamamlanmamış olan anonim ve limited şirketler ile kooperatiflerin özel tasfiye hükümlerine yer verilmiştir.¹³⁴ Bu düzenleme ile herhangi bir sebeple sona erdiği halde faaliyetlerine devam etmeyen veya uzun yıllardır genel kurul toplantılarını yapmayan, herhangi bir sebeple organsız olup hakkında fesih davası da açılmayan; uzun yıllardır tasfiye halinde olan şirketlerin, yani gayri faal şirketlerin kolaylaştırılmış şekilde sona erdirilmesi ve ticaret sicilinden silinmesi amaçlanmıştır.¹³⁵ Esasen bu hüküm, fiilen sona ermiş, ancak şeklen devam eden şirketlerin ortadan kaldırılması için getirilmiş bir düzenlemedir.¹³⁶ Şirketlerin gayri faal bir biçimde varlıklarını sürdürmesinin temelinde, tasfiye sürecinin uzun ve formalitelerle dolu oluşu, sicil harçları; ilan gibi maliyet gerektiren bir takım yükümlülükler olabilmektedir.¹³⁷

TTK Geçici m. 7'ye göre gerçekleştiren tasfiye için bazı yazarlar "*olağanüstü tasfiye*" terimini kullanmakla olup¹³⁸ bunun sebebi, bu hallerde tasfiye usulünün kolaylaştırılmış şekilde gerçekleştirilmesi, bazı hallerde tasfiye yapılmadan, hatta bazı durumlarda tasfiye memuru atamaya gerek olmaksızın şirketin

¹³² KERVANKIRAN, s. 309.

¹³³ TTK m. 577'nin gerekçesi.

¹³⁴ TEKİNALP, s. 209.

¹³⁵ TEKİNALP, s. 209; Geçici m.7'ye göre, tasfiye usulü şu şirketlerde uygulanır:

"a) 24/6/1995 tarihli ve 559 sayılı Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname gereğince, sermayelerini anılan Kanun Hükmünde Kararname ile öngörülen tutarlara çıkarmamış anonim şirketler ile limited şirketler.

b) Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce veya 1/7/2015 tarihine kadar münfesihi olan anonim ve limited şirketler.

c) Kooperatifler Kanunu hükümlerine göre herhangi bir nedenle dağılmış olan kooperatifler.

d) Sebebi ne olursa olsun aralıksız son beş yıla ait olağan genel kurul toplantıları yapılmayan anonim şirketler ile kooperatifler.

e) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce tasfiye işlemlerine başlanılmış ancak genel kurulun toplanamaması nedeniyle ara bilançoları veya son ve kati bilançosu genel kurula tevdi edilemediği için ticaret sicilinden terkin işlemi yapılmayan şirket ve kooperatifler."

¹³⁶ ŞENER, s. 235.

¹³⁷ ALTAŞ, s. 939.

¹³⁸ Olağanüstü tasfiye terimini için TEKİNALP, s. 209.

ticaret sicilinden silinmesi ve şayet varsa mal varlığının Hazineye devrinin söz konusu olmasıdır.¹³⁹

İlgili hüküm, “1/7/2015 tarihine kadar aşağıdaki hâlleri tespit edilen ya da bildirilen anonim ve limited şirketler ile kooperatiflerin tasfiyeleri ve ticaret sicilinden kayıtlarının silinmesi, ilgili kanunlardaki tasfiye usulüne uyulmaksızın bu madde uyarınca yapılır.” şeklinde kaleme alınmıştır.

Bu şirketler ticaret sicil müdürlüğünün resen yapacağı inceleme üzerine belirlenebileceği gibi, herhangi bir kişi veya kurumun ihbarı üzerine ticaret sicil müdürlüğünce yapılacak inceleme ile de belirlenebilir.¹⁴⁰

TTK Geçici 7’nci madde kapsamına giren anonim şirketler, nispeten kolaylaştırılmış tasfiye usulüne göre tasfiye olunacak ve tasfiye işlemlerinde aynı maddedeki usuller gözetilecektir.

Konumuzun kapsamı bakımından esas düzenleme ise Geçici 7’nci maddenin 15’inci fıkrasının son cümlesinde yer almaktadır. Hükümde sayılan şirketlerde, ek tasfiyeyi gerektiren bir durum söz konusu olursa, ek tasfiyenin TTK’nın 547’nci maddesi hükmüne göre değil, Geçici 7’nci madde hükmüne göre yapılması yoluna gidilecektir.

Ek tasfiyeye ilişkin Geçici m. 7/15, c. son hükmü şu şekildedir: “Ticaret sicilinden kaydı silinen şirket veya kooperatifin alacaklıları ile hukuki menfaatleri bulunanlar haklı sebeplere dayanarak silinme tarihinden itibaren beş yıl içinde mahkemeye başvurarak şirket veya kooperatifin ihyasını isteyebilir.”

Mevcut hüküm TTK’nın 547’nci madde düzenlemesi ile kıyaslandığında bir takım farklılıklar göze çarpacaktır. Şöyle ki, ilk olarak Geçici m. 7/15, c. son metninde ek tasfiye kavramı açıkça yer almayıp, “*ihya*” kelimesi tercih edilmiştir. Ancak burada kanunda yeknesaklığı sağlamak açısından ek tasfiye kavramının kullanılması gerektiği kanaatindeyiz.

Diğer bir farklılık da, Geçici 7’nci madde hükmüne göre ek tasfiye yoluna başvurulacak kişilerin sınırlı olarak sayılmaması, “*hukuki menfaati bulunanlar*” şeklinde geniş bir kavrama yer verilmesidir. Ancak burada da TTK m. 547’de olduğu gibi tasfiye memurları, alacaklılar, yönetim kurulu ve pay sahipleri ile sınırlı olarak bu yola başvurulması gerekir.¹⁴¹

Yine mahkeme konusunda bir açıklık olmasa da, buradaki mahkemenin şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesi olması gerekir. Yine ek tasfiyeye başvurma sebebi olarak haklı sebepler kavramına yer verilmekte olup, nelerin haklı sebep sayılacağı hususunda bir açıklamaya yer verilmemiştir. Buradaki haklı sebepler kavramından da ek tasfiyeye başvurulmasını zorunlu kılan sebeplerin anlaşılması gerektiği savunulmaktadır.¹⁴²

¹³⁹ TEKİNALP, s. 209.

¹⁴⁰ TEKİNALP, s. 210.

¹⁴¹ ŞENER, s. 244.

¹⁴² ŞENER, s. 244.

Diğer bir farklılık da, ek tasfiyenin sınırlı bir süre için, yani şirketin ticaret sicilinden silinmesi tarihinden itibaren beş yıl içinde istenebileceğidir.¹⁴³

TTK Geçici 7'nci maddeye göre, ticaret sicilinden resen terkin edilen şirketlerin tasfiyesi de yine Geçici 7'nci madde uyarınca yapılacaktır. Ancak Geçici 7'nci maddede düzenlenmeyen ek tasfiyeye ilişkin konularda 547'nci madde düzenlemesinin uygulanması gerekmektedir. Nitekim Geçici 7'nci maddede, ek tasfiye işlemleri için yeni bir veya bir kaç kişinin tasfiye memuru olarak atanması düzenlemesine ve aynı zamanda ek tasfiye işlemleri tamamlandıktan sonra yeni bir kapanış bildirim ve defterlerin kapanması işlemlerine açıkça yer verilmese de bu işlemlerin de Geçici 7'nci maddedeki ek tasfiye usulünde de uygulanması gerekmektedir. Şayet Geçici 7'nci madde uyarınca bir tasfiye memuru atanmaması durumunda bu işlemlerin yapılamayacağı da açık olup, şirket tasfiye aşamasına geri dönmüş olduğundan tasfiye işlemleri için tasfiye memuru tayini gerekecektir. Tasfiye memurları TTK m. 536 uyarınca esas sözleşme ile atanmamışsa, sicilden terkin edilmiş gayri faal şirketlerin tasfiye memuru atanmasına yönelik genel kurul kararı almasının olanaksızlığı, kanunen tasfiye memuru olarak varsayılan yönetim kurulu üyelerine çoğunlukla yargılama sırasında ulaşılamaması, bu gibi durumların geçici bir tedbir olan ek tasfiye sürecinin uzamasına ve tasfiyenin kapatılması gibi işlemlerin kim tarafından yapılacağı konusunda belirsizliğe yol açacağı ve bu durumda yeniden tasfiye memuru tayini için mahkemeye başvurulmasının söz konusu olması gibi sakıncalar ile usul ekonomisi ilkesi gözetilerek Geçici 7'nci madde uyarınca tasfiye halinde de tasfiye memuru tayini gerektiği kanaatindeyiz. Nitekim Yargıtay 11. HD.'nin 23.01.2017 tarih, E. 2017/17, K. 2017/438 sayılı ilamında, ilk derece mahkemesince, TTK Geçici 7/15'inci maddesi kapsamında açılan ihya davasına ilişkin resen terkin edilen şirketin ihyasına karar verilmekle yetinilmiş, Yargıtay'ca ek tasfiye işlemlerinin yapılması için son tasfiye memurlarının yahut yeni bir veya bir kaç kişinin tasfiye memuru atanması ve bu hususun tescil ve ilanına karar verilmesi gerekirken sadece ihyasına karar verilmesiyle yetinilmesi doğru görülmemiştir.¹⁴⁴

SONUÇ

Ek tasfiye, tasfiye işlemleri sona erip de şirket ticaret sicilinden silindikten ve tasfiye kapandıktan sonra bazı işlemlerin yanlış veya eksik yapıldığının anlaşılması halinde ve bu yola başvurmanın zorunlu olduğu hallerde

¹⁴³ Ayrıca bkz. "Ek Tasfiyede Süre Sorunu" başlığı altında yaptığımız açıklamalar.

¹⁴⁴ Aynı doğrultuda, Y. 11. HD.'nin 09.09.2018 tarih, E. 2019/2884, K. 2019/5138 sayılı ilamı, Y. 11. HD.'nin 11.09.2018 tarih, E. 2018/3035, K. 2018/5176 sayılı ilamı; Geçici m. 7/15 uyarınca tasfiye halinde tasfiye memurunun atanmasına gerek olmadığı yönündeki kararlar için Y. 11. HD.'nin 02.04.2018 tarih, E. 2016/9761, K. 2018/2322 sayılı ilamı; Y. 11. HD.'nin 25.01.2017 tarih, E. 2016/14991, K. 2017/481 sayılı ilamı, Y. 11. HD.'nin 04.01.2017 tarih, E. 2016/10731, K. 2016/19622 sayılı ilamı, karararama.yargitay.gov.tr (11.01.2020).

başvurulan, şirketin ticaret siciline yeniden tescilini sağlayarak söz konusu tasfiye işlemlerinin yapılmasını sağlayan geçici bir tedbirdir. Ek tasfiye ile şirketin yeniden ticaret siciline tescili sağlanarak şirket tasfiye aşamasına geri döndürülmektedir.

Ek tasfiyede mutlaka dava açılması gerekip, husumetin şirketi terkin eden ticaret sicil müdürlüğüne ve son tasfiye memurlarına yöneltilmesi gerekmektedir. Şirketin yeniden sicile tescili isteminin inandırıcı olduğuna kanaat getirdiği takdirde, mahkeme, şirketin yeniden tesciline karar verir ve bu işlemleri yapmaları için son tasfiye memurlarını veya yeni kişileri tasfiye memuru olarak atar ve bu durumu tescil ve ilan ettirir. Şirket ek tasfiyeyi gerektiren işlemlerle sınırlı olarak ve yine tescille organ sıfatını tekrar kazanmış olan organlar tasfiye amacıyla sınırlı olarak faaliyet göstereceklerdir. Ek tasfiye işlemleri sona erdirildiğinde, tasfiye memurları tarafından şirketin sicilden silinmesi talep edilmelidir.

Bununla birlikte şirketin iflasi nedeniyle sona ermesi halinde başkaca mal varlığı ortaya çıkmışsa, alacaklıların şirkete başvurması imkânı İİK m. 255'te özel olarak düzenlenmiş olduğundan bu halde ek tasfiyeye gidilmesi mümkün değildir. TMSF'ye devredilen ve tasfiyesi yapılan şirketler açısından Bankacılık Kanunu'nda öngörülen özel düzenleme gereği; şirketin tasfiyesiz sona ermesi halinde ise tasfiye aşaması söz konusu olmadığından ek tasfiyeye gidilmesi mümkün değildir.

Ek tasfiyeye başvurunun, ek tasfiyeye başvuruyu gerektiren sebebe göre en azından defterleri saklama yükümlülüğü süresi kadar azami bir süre ile sınırlandırılması gerekmektedir. Bunun yanı sıra TTK Geçici m. 7/15 düzenlemesi de resen terkin edilen şirketlerin ek tasfiyesini düzenlemekte olup, bu düzenlemede yer almayan hususlarda 547'nci maddedeki ek tasfiyeye ilişkin düzenlemelerin uygulanması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- **AKSOY**, Mehmet Ali, *Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde Ek Tasfiye*, 1. Baskı, Ankara, 2019.
- **AL KILIÇ**, Şengül, *Anonim Şirketlerde Tasfiyeden Dönme*, 1. Baskı, Ankara, 2017.
- **AL KILIÇ**, Şengül, “Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Tasfiye Payı Alma Hakkı”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXIII, S. 4, 2019; s. 47-97, earsiv.erkincan.edu.tr (E.T 25.01.2020).
- **ALTAŞ**, Soner, *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler*, 7. Baskı, Ankara, 2015.
- **ARSLANLI**, Halil, *Anonim Şirketler*, İstanbul, 1960.

- **AYHAN**, Rıza, **ÇAĞLAR**, Hayrettin, **ÖZDAMAR**, Mehmet, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 2. Baskı, Ankara, 2020.
- **BİLGE**, Mehmet Emin, “*Anonim Şirketin Sona Ermesi Ve Tasfiyesi*”, EÜHFD, C. XVI, S. 3–4 (2012), s. 261-294, [(https://hukukdergi.ebyu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/10/2012-XVI-2.8.pdf, (29.03.2020)].
- **BİLGİLİ**, Fatih/**DEMİRKAPI**, Ertan, *Şirketler Hukuku Dersleri*, 6. Bası, Bursa, 2018.
- **BAHTİYAR**, Mehmet, *Ortaklıklar Hukuku*, Beta Yayınları, 11. Bası, İstanbul, 2016.
- **DEMİRSATAN**, Barış, “*Hukuka Aykırı Tasfiyenin Tüzel Kişiliğe Etkisi*”, İÜHFM, C. LXXIV, S. 2, 2016, s. 685-708 [(https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/291039 (29.03.2020)].
- **DİNÇ**, Serhan, “*6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirketin Tasfiyesi*”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 11, S. 120, Ağustos 2016, s. 27-37, jurix.com.tr (30.04.2020).
- **ERDEM**, Nuri, *Anonim Ortaklığın Haklı Nedenle Feshi*, İstanbul, 2012.
- **ERİŞ**, Gönen, *Ticari İşletme ve Şirketler*, 3. Cilt, Ankara, 2013.
- **ERİŞ**, Münir Hakan, “*Ek Tasfiye*”, https://www.eris.av.tr/makaledetay/16/Anonim-Ortakliklarda-(sirketlerde)-Ek-Tasfiye, ET. 04.04.2018.
- **İMREGÜN**, Oğuz, *Anonim Ortaklıklar*, 3. Baskı, İstanbul, 1974.
- **KADEROĞLU**, Murat, “*Anonim Şirketin İnfisalı*”, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, 2016, tez.yok.gov.tr (29.03.2020).
- **KALE**, Serdar, “*İflas Kapandıktan Sonra Borçluya Ait Yeni Mal Bulunması (İİK m. 255)*”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2 (1), Bahar 2015; s. 133-142, en.medipol.edu.tr (E.T 28.03.2020).
- **KARAMAN COŞGUN**, Özlem, *Anonim Şirketin Tasfiyesi*, Ankara, 2015.
- **KAYA**, Arslan, “*Anonim Şirketin Tasfiyesi*”, [(http://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=as-tasfiye.pdf, (29.03.2020)].
- **KAYIHAN**, Şaban, *Şirketler Hukuku*, 3. Baskı, Ankara, 2019.
- **KENDİGELEN**, Abuzer, *Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*, 3. Baskı, İstanbul, 2016.
- **KERVANKIRAN**, Emrullah, *Anonim Şirketlerin Tasfiyesi*, Ankara, 2015.
- **PULAŞLI**, Hasan, *Şirketler Hukuku Şerhi*, C. III, 3. Baskı, Ankara, 2018.
- **POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU**, *Ortaklıklar Hukuku*, C. II, 13. Bası, İstanbul, 2019.
- **ŞENER**, Oruç Hami, *Anonim Ortaklıkta Ek Tasfiye (İhya)*, Ankara, 2015.

- **TEKİNALP**, Ünal, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 4. Bası, İstanbul, 2015.
- **UÇAR**, Salter, *Tüm Şirketlerde Fesih ve Tasfiye, Kurulması Faaliyetleri, Çıkma ve Çıkarılma Halleri, Dağılma Sebepleri*, İstanbul, 1996.
- **YASAMAN**, Hamdi, *Anonim Ortaklıkların Birleşmesi*, Ankara, 1987.
- **YILMAZ**, Asuman, *Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim ve Limited Şirketlerde Ek Tasfiye*, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.XXXII, Sayı 2, Haziran 2016, s. 149-173, jurix.com.tr (26.04.2020).

